

ΔΗΡΙΤΑΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σ. ΣΚΙΠΗ, Ἔτος δεύτερον.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ, Ἡ γῆρα τοῦ Νεομάρτυρος. Λογῆγμα
ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ, Εἰδὼλλιακά. Ἐρωτες. Ποιήματα.

FINGAL, «Chiaro di Luna». Πεζὸν ποίημα.

Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΔΟΥ, Οἱ Μετέωροι. Ἐνα εἶδος ἀφομοιογήσεως.

Σ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗ, Ἡ πρώτη Ἐθνικὴ μας Ναυτιλία 1800-1807.

ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΔΗ, Ἰσκιώματα!—Χωριόμυς. Ποίημα.

ΑΝΔΡΕΑ ΔΑΣΚΑΡΑΤΟΥ, Ἐνα ἀνέκδοτον ποίημα.

HONORÉ DE BALZAC, Ἡ Μητροιά. Δράμα· Συνέχεια.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ, Ἡ Νέα Βουλῆ.

Α. ΚΑΜΠΑΝΗ, Χρονικά τοῦ Μυθός.

Δ. Ὁ ξένος Τύπος γιὰ τὸν «Ἀκρόιτα». — Ξένα περιοδικά. — Ξένη Φιλολογία.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	
Ἐτησία	ἄρχ. 12 —	Ἐτησία	ἄρχ. χρ. 15 —
Ἐξάμηνος	> 7 —	Ἐξάμηνος	> > 8

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: — ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται: ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἤτοι: εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσόν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσόν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐκλογὴν τοῦ ὁμολογούχου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσεϊ τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς, ἐν Κερκύρα δὲ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ἐκεῖ Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἴονικῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι καταθέσεων.

6 1/2	τοῖς %	κατ' ἔτος	διὰ	κατάθεσιν	6	μηνῶν
1	»	»	»	»	1	ἔτους
2 1/2	»	»	»	»	2	ἔτων
3	»	»	»	»	3	ἔτων
4	»	»	»	»	5	ἔτων

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῶς ἢ ἀνώνυμοι.

Οὐδεμίᾳ ἀπόδειξις πληρωμῆς ἀναγνωρίζεται ἄνευ διπλοτύπου φέροντος τὴν σφραγίδα τοῦ **Ἀκρίτα** καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ ἢ τοῦ Γραμματέως.

Τὴν γενικὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ ΑΚΡΙΤΑ ἀνέλαβον:

Ἐν Πειραιεῖ:	δ κ.	Ρῶμος Φιλύρας. Ὁδὸς Θησείου 9.
Ἐν ἀπόσῃ τῇ Θεσσαλίᾳ:	δ κ.	Θρασύβ. Μακρῆς.
Ἐν Καλάμαις:	δ κ.	Α. Καβαλιεράτος.
Ἐν Αἰγίῳ:	δ κ.	Α. Σταυροπούλου.
Ἐν Ἀγρινίῳ:	δ κ.	Σ. Καραπάνος Δογ. Ὑψος Ἐθν. Τραπεζῆς.
Ἐν Τριπόλει:	δ κ.	Ε. Ριτζᾶς.
Ἐν Κεφαλληνίᾳ:	δ κ.	Κ. Μπουμππούλης, ἰατρός.
Ἐν Ρεθύμνῳ Κρήτης:	ει κ. κ.	Ι. Δεττοράκης Δογιστῆς Γαλ. Ταχυδρ.
		Ε. Τσίριμονάκης Δικηγόρος.
Ἐν Ἡρακλείῳ:	δ κ.	Ι. Λιναροδάκης Κεντρ. Φαρμ. Γ. Γεωργιάδου.
Ἐν Αἰγύπτῳ:	δ κ.	Π. Μάγνης. Beni-souef. Haute-Egypte.

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Μὲ τὸ τεῦχος αὐτὸ ὁ Ἀκρίτας εἰσέρχεται εἰς τὸ δεύτερον ἔτος. Τὸ θάρρος μου εἶνε διπλὸ γι' αὐτό, γιὰτὶ μοῦ ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ γνωρίσω καὶ λίγους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ θελήσουν νὰ ἐγκαταλείψουν ἕνα ἔργο ποῦ ἔδειξε — ὄχι τίποτε ἄλλο — ἀλλὰ ἀρκετὴ εὐσυνειδησία καὶ μιὰ καλὴ καὶ δυνατὴ προσπάθεια. Ἐφάνηκα συνεπῆς εἰς τὴν ὑπόσχεσί μου, ὅσο σὲ μένα δὲν ἐφάνησαν οἱ περισσότεροι, ποῦ δὲν πρέπει νὰ συγχωρηθοῦν. Αὐτὴ τὴν προσπάθεια ὑπόσχομαι τώρα νὰ συνεχίσω σθεναρώτερα καὶ θαρραλεώτερα, γιὰτὶ ἔχω καλοὺς συντρέφους στὸ πλάϊ μου γιὰ τὸν γλυκὸ μου ἀγῶνα, τοὺς ἀγαπημένους συνεργάτας καὶ τοὺς εὐγενεῖς καὶ φωτισμένους ὑποστηρικτὰς τοῦ περιοδικοῦ. Αὐτοὶ ὅταν μοῦ εἶνε ἀφωσιωμένοι, ὁ Ἀκρίτας μας θὰ ζήσῃ νὰ κατορθώσῃ νὰ πολεμήσῃ κάποτε γιὰ τὸ καλὸ καὶ γιὰ τὴν ἀλήθειαν. Μὴ μοῦ ζητᾶτε περισσότερα λόγια, γιὰτὶ εἶνε καλλίτερα νὰ ἐργάζεται κανεὶς παρὰ νὰ λέῃ. Νὰ κι' ἐγώ, βλέπετε, εἶμαι πολὺ μακριὰ σας, στὴν ξενιτειὰ καὶ ἐργάζομαι ἐργάζομαι γιὰ τὸ σκοπὸ τὸν πολυὑπόστατο ποῦ ἔχει πληρῶσθαι ὅλο μου τὸ εἶναι καὶ ὅλη μου τὴν ὑπαρξί.

Σ. Σκίπης

Μανσούρα Αἰγύπτου 27 Φεβρ. 1905

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Η ΧΗΡΑ ΤΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ

(Διήγημα)

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει πρὸ μικροῦ καὶ ἤδη ἄρχισε νὰ νυκτώνῃ. Ὁ Γιάννης ὁ Μουτζούρης, μὲ τὸ γαϊδουράκι του φορτωμένο ξυλάρια καὶ χαμόκλαδα, ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸ χωράφι. Ἀπὸ τὴν μακρὰν ἄμμον τὴν ἐκτεινομένην παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, εἶχεν ἀναβῆ τὸν λοφίσκον, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ἐλεύκαζον τὰ Μνημούρια, ἥτοι τὸ κοιμητήριον, πρὸς δυσμὰς τῆς πολίχνης, καὶ παρεπορεύετο τὸν χαμηλὸν λιθόκτιστον περίβολον, τὸν ὁποῖον εἶχε κτίσει πρὸ ὀλίγου πέραξ τοῦ τάφου ἡ δημοτικὴ ἀρχή.

Ἡ σελήνη ἐφεγγεν ἀποβραδῆς. Ἐσθθεν τοῦ μικροῦ τοίχου, ὁ μάρμαρα Γιάννης εἶδε μίαν σκιὰν νὰ ἴσταται ἄνωθεν ἐνὸς τάφου, καὶ ποτε νὰ κίνη εἰς τὰ ἔμπρός, ὡς νὰ ἔκαμνε γονυκλισίας, ἢ νὰ ἔσκαπτε τὴν πικρὰν μουχλασμένην γῆν. Ὁ Γιάννης ἐπαραξενεύθη. Ἐστάθη μίαν στιγμὴν κ' ἐκύτταξε. Ἐπειτα ἐφώναξεν εἰς τὸ ὄναριόν του, τὸ ὁποῖον εἶχε προβῆ ὀλίγα βήματα, τὴν συνήθη συλλαβὴν εἰς ἣν ὑπήκουεν ἐκεῖνο διὰ νὰ σταθῆ. Τὸ ζῶον ἐσταμάτησε, καὶ ὁ Γιάννης, περιέργως ἔτρεξε πρὸς τὴν πύλιν τοῦ Κοιμητηρίου.

Δὲν εἶχον παρέλθῃ τρία ἔτη ἀφότου εἶχε κατασκευασθῆ ἡ πύλη αὕτη, ὅτε εἶχε κτισθῆ ὁ περίβολος, καὶ τὸ ἐν θυροφύλλον τῆς πύλης εἶχεν ἐκριζωθῆ ἤδη ἀπὸ τοὺς στρόφιγγας του κ' ἐκεῖτο καταγῆς. Ὁ Γιάννης ὁ Μουτζούρης εἰσῆλθεν, ἔκαμε τὸν σταυρὸν του πρὸς τοὺς σταυροὺς καὶ τοὺς τάφους, καὶ μὲ τὰ τσαρούχια του τὰ σφιχτοδεμένα περὶ τὰ σφυρά, μὲ τὸ ἐλαφρὸν βῆμά του, ἔφθασε πλυσίον τοῦ ὄρωμένου ἀνθρώπου, ὅστις ἀνύποπτος καὶ ἐκδοτος εἰς τοὺς ἰδίους λογισμοὺς του, ἐξηκολούθει νὰ κάμνῃ σταυροὺς καὶ μετανοίας ἐπάνω εἰς τὸ νεκρικὸν χῶμα. Ὄταν ἐπλησίασεν ὁ μάρμαρα Γιάννης εἶδεν ὅτι ὁ τάφος ἐπάνω τοῦ ὁποῖου ἴστατο ὁ ξένος, ἐφαίνετο εἰς τὸ φέγγος τῆς σελήνης πολὺ νεοσκαφῆς, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἔφερε σχεδὸν ὡς σχῆμα καλογήρου. Ἐφόρει ράσσον, πλὴν ὄχι καλυμμαύχιον, ἀλλὰ μαύρην σκούφίαν.

Ὁ Γιάννης τοῦ ἐφώναξεν.

— Ἐ! τί κάνεις ἐδῶ;

Καὶ ἀφοῦ εἶπε τοῦτο, ἤλθε πλυνσιέστερα. Ὁ ξένος ἦτο γέρον μὲ λευκὴν γενειάδα, ἄγνωστος. Ὁ Γιάννης δὲν τὸν εἶχε ξαναἰδεῖ ποτέ του.

Ὁ ἄνθρωπος ἐστάθη, τὸν ἐκύτταξε, καὶ δὲν τοῦ ἀπήντησε. Μόνον ἔπανσε τὰς γονυκλισίας.

Ὁ χωρικός τοῦ εἶπε «καλησπέρα», εἶτα ἐπανελάβε.

— Δὲν σ' ἔχω ξαναἰδεῖ. Μήπως εἶσαι ἀπὸ τὸ Μοναστήρι; Πᾶς ἔτυχε;...

Ὁ ἄνθρωπος ἐψιθύρισε.

— Ἐ! ἔτσι... μὴν ἐρωτᾷς!

Κ' ἐσιώπησεν. Ὁ Γιάννης ἐκύτταξε τὸν νεόσκαπτον τάφον, τὸν ἄνευ λευκοῦ μνήματος ἐπὶ τῆς κορυφῆς, πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος, ὅποια ἐκόσμουν ὄλους τοὺς ἄλλους τάφους. Μόνον πρόχειρος ξύλινος Σταυρὸς ἐσημείωνε τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ.

— Αὐτὸς ὁ τάφος θὰ εἶνε τῆς γρηῃ-Χρυσῆς τῆς Κουφῆς ποῦ τὴν ἔθαψαν σήμερα. Δὲν ἤμουν ἐδῶ τὴν ἡμέρα, μὰ εἶχα μάθῃ ἐψὲς τὸ βράδυ πῶς εἶχε τελειώσει. Αὐτὴν ἔεινε, ἢ δὲν ξέρεις;

— Ναί, εἶπεν ὁ ξένος.

— Τὴν ἐγνώριζες; Καὶ κάνεις μετάνοιες γιὰ τὴν ψυχὴ της;

— Γιὰ τὴν ψυχὴ τὴ δική μου, τὸ περισσότερο, εἶπεν ὁ γέρον.

— Ἡξερεις ποιά ἦτον αὐτή;

Ὁ ξένος ἔσεισε μετὰ δισταγμοῦ τὴν κεφαλὴν, ὡς νὰ ἤθελε νὰ εἶπῃ, ναὶ καὶ ὄχι.

Ὁ μάρμαρα-Γιάννης ἔμεινε συλλογισμένος πρὸς στιγμὴν, εἶτα εἶπεν.

— Ἐκεῖ πέρα, σιμὰ στὸ δρόμο, εἶνε ἡ καλύβα μου. Βλέπεις ἐκεῖ κοντά, στὸ καπηλειὸ τοῦ γείτονά μου, τοῦ Ἀντώνη τοῦ Μποτσάνη. Θὰ ξεφορτώσω τὸ ζωντόβολο στὴν αὐλή, καὶ θὰ καθίσω κ' ἐγὼ λίγη ὥρα δίπλα, στὸ καπηλειό, νὰ πῶ ἕνα ρακάκι, νὰ ξαποστάσω. Ἄν θέλῃς, πάτερ, ἔλα νὰ σὲ κεράσω, νὰ κάμουμε κουβέντα. Θὰ σοῦ πῶ τί ξέρω γι' αὐτὴν τὴν μακαρίτισσα, Θεὸς σχωρέσ' τὴν, ποῦ βάλανε σήμερα ἐδῶ... Ἄν θέλῃς καὶ τοῦ λόγου σου, πέρς μου ὅ,τι ξέρεις... Ἄλλοιῶς μὴ λές, δὲν σε βιάζω.

Μετὰ ἔν τεταρτον τῆς ὥρας, ὁ μάρμαρα-Γιάννης ὁ Μουτζούρης ἐπῆνε τὸ ρακὶ του στὸ καπηλειὸν τοῦ Ἀντώνη τοῦ Μποτσάνη. Ἐκεῖ ἤλθε καὶ ὁ ξένος γέρον, ὁ ἔχων σχῆμα καλογήρου.

Ἐπάνω εἰς δύο κούτσουρα, ἐμπνηγμένα κάτω εἰς τὴν γῆν, ἐκάθισαν οἱ δύο συμπόται. Μέγα μάρμαρον ἀξιστον ἐχρησίμευεν ὡς τραπέζι καταμεσῆς.

— Τὸ λοιπὸν, ἄρχισεν ὁ μάρμαρα-Γιάννης μετὰ τὴν πρώτῃν δόσιν τῆς ρακῆς, τὴν ἐγνώριζες τὴ γρηῃ Χρυσῆ;

— Ἐγνώρισα λίγο τὸν ἄνδρα της, εἶπε μετὰ δισταγμοῦ ὁ ξένος.

— Ποῖον ἀπ' ὄλους; Γιατὶ αὐτὴ εἶχε πάρη τρεῖς ἄνδρες.

— Τὸν πρῶτον, καὶ τὸν καλλίτερον, εἶπεν ὁ καλόγηρος... Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ τὴν ψυχὴ μου! εἶμαι πολὺ ἀμαρτωλὸς ἄνθρωπος!...

Καὶ ἡ φωνὴ του ἔγεινε θρηνώδης. Ἀφῆκε βαθὺν στεναγμόν.

— Πές μου, τί τρέχει, πάτερ; Εἶμαι περιεργός, ἐπανελάβεν ὁ μπάρμπα-Γιάννης.

— Πές με πρῶτα τί ξέρεις, τουλόγου σου, εἶπεν ὁ ξένος γέρον.

Ὁ Γιάννης, ἔπλε δευτέραν καταπιάν ρακίου, καὶ εἶπε.

— Μὰ εἶμαι πολὺ περιεργός,.. Ἐπειτα δὲν ξέρω ποῖος εἶσαι, καὶ πῶς βρέθηκες ἐδῶ... Δὲν μοῦ εἶπες, ἀπάνω στὸν Εὐαγγελισμό, στὸ Μοναστήρι, βρίσκεσαι; Βέβαια, ἀπ' τὸν τόπο δὲν εἶσαι... Τί σχέσι ἔχεις ἐσὺ μὲ τὴν πεθαμένη, κι' ἀπὸ ποῦ κι' ὡς ποῦ;...

Ὁ ξένος μετὰ μικρὰν σκέψιν, ἀπάντησε.

— Μοναχός σου δὲν εἶπες. «Θὰ σοῦ πῶ, κι' ἂν θέλῃς καὶ σύ, πές μου, ἀλλοιῶς μὴ λές, δὲν σὲ βιάζω;» Ἐπειτα αὐτὸ ποῦ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ εἶνε μόνον μιὰ ἀκρὴ ὄλης τῆς κουβέντας, ὅπου ἐγὼ ὀφείλω νὰ τὸ πῶ στὸν πνευματικόν... Σοῦ εἶπα εἶμαι ἀμαρτωλὸς ἄνθρωπος!

— Καὶ δὲν ἔχεις ξεμολογηθεῖ;

— Πολλὰς φορές... Μὰ ἡ συνειδήσίς μου μὲ πειράζει ἀκόμα. Ὁ λογισμὸς μου δὲν ἀναπαύεται. Αὐτὸ εἶνε πρᾶγμα ποῦ δὲν ξεχνιέται!

— Ἀλήθεια; εἶπεν ὁ Γιάννης, αἰσθανόμενος κάτι ὡς φόβον εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον ποῦ εἶδεν εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του ὁ ἄγνωστος.

— Ἀλήθεια! ἐπανελάβεν ὁ ἄγνωστος. Κι' αὐτὸ ποῦ μπορῶ νὰ πῶ ἐγὼ, ἐσὺ δὲν τὸ ξέρεις, κι' ἂν θέλω σοῦ τὸ λέω, μόνον διὰ νὰ ξαλαφρώσω τὴν συνειδήσί μου... Ἐνῶ, αὐτὸ ποῦ μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς ἐσὺ, ἐγὼ μπορεῖ νὰ τὸ ξέρω καλλίτερα ἀπὸ σένα, καὶ μοῦ τὸ πῆς, δὲν μοῦ τὸ πῆς, ἐγὼ δὲν ἔχω καμμιά περιεργεία. Μόνον, ἂν μοῦ πῆς, μὲ τὴν κουβέντα, θὰ μοῦ ἔρθῃ κ' ἐμένα ὄρεξι νὰ πῶ τὸ δικό μου...

Ὁ Γιάννης ἐπανελάβε,

— Εἶπες, αὐτὸ ποῦ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ, ἐσὺ τὸ ξέρεις;

— Ναί, εἶπεν ἀδιστακτικῶς ὁ ξένος· τὸ πῶς δηλαδὴ ἐχάθη στὴν Πόλι ὁ πρῶτος ἄνδρας τῆς μακαρίτισσας... ποῦ τὸν ἐκρέμασαν ἄδικα οἱ Τοῦρκοι... κ' ἐμοσχοδόλησαν τὰ κόκκαλά του! Ἄ! ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ τὴν ψυχὴ μου!...

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ξένου ἔτρεμεν.

Ὁ Γιάννης εἶπε.

— Τότε νὰ πάρουμε ἓνα δεύτερο τσίπουρο. Ἐκραξε τὸν κάπλον, τοῦ παράγγειλε νὰ φέρῃ δύο ρακιά, κι' ἐπάνω εἰς τὸ

ρακὶ ἄρχισε νὰ διηγῆται ὅ,τι εἶχεν ἀκούσει ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους συντοπίτας του.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχε ταφῆ εἰς τὸ μικρὸν κοιμητήριον τῆς πολίχνης ἡ γραῖα Χρυσῆ ἡ Κωφή!

Αὕτη ἦτο τρὶς χῆρα. Ὁ πρῶτος σύζυγός της ὑπῆρξεν ὁ νεαρὸς ναυτικὸς Κωσταντῆς τοῦ Μатарῶνα, κρεμασθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἸΘ' αἰῶνος, ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγῶνος. Εἶχον νυμφευθῆ πρὸ ἐνὸς ἔτους. Ἡ Χρυσῆ εἶχε γεννήσει θυγάτριον. Ὁ σύζυγός της περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως, ἐμبارκαρίσθη ὡς συνθήτως, μὲ τὸ καράβι τοῦ πατρὸς του, τοῦ ὁποίου ἦτο κυβερνήτης, κ' ἐπῆγεν εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἐμπορεύετο οἶνους καὶ ἔλαια.

Τὰς ἡμέρας ἐκείνας, παρὰ τὴν ἀποβάθραν τῆς Σταμπούλ, ὅπου ἦσαν ἀραγμένα πολλὰ ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ καΐκια προερχόμενα ἀπὸ τὰς Νήσους καὶ ἀπὸ τὴν Ἀσπρην Θάλασσαν (τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος), ἀνάμεσα εἰς πολλὰ καΐκια, τὰ ὁποῖα ἐπωλοῦσαν εἰς τοὺς Τούρκους ἔλαια, ἐλαίας, ρακὴν, σῦκα, σταφίδα, καὶ ἄλλα προϊόντα, εἶχε συμβῆ, διὰ λόγους συμφύροντος, φιλονεικία τις μεταξὺ Χριστιανῶν πωλητῶν καὶ Ὀθωμανῶν ἀγοραστῶν, καὶ εἰς Ἑλλήν ναύτης εἶχε φονεύσει ἓνα Τοῦρκο κτυπήσας αὐτὸν μὲ κώπην.

Ὅταν ἡ ἐξουσία ἔμαθε τὸν φόνον, καὶ ἀνέσυρεν ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης τὸ πτώμα τοῦ Τοῦρκου συνέλαβεν ὡς ὑπόπτους πέντε ἢ ἕξ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ Κωσταντῆς.

Οὐδεὶς ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἔσπευδε νὰ καταμαρτυρήσῃ ἢ νὰ ἐγκαλέσῃ ἄλλον ὡς ἔνοχον. Μόνον δύο ἐκ τῶν ἀνακρινομένων εἶπον ὅτι ὁ φόνος εἶχε συμβῆ πλησίον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο δεμῆνον τὸ καράβι τοῦ Μатарῶνα, καὶ ὅτι ὁ καπετὰν Κωσταντῆς εὕρισκετο πάντοτε ἐπὶ τοῦ πλοίου, μόνον δὲ κατὰ Κυριακὴν πρωΐ, ὅταν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ καὶ τὸ Σάββατον ἑσπέρας, ὅταν εἶχε λογαριασμοὺς νὰ κανονίσῃ, ἐξήρχετο εἰς τὴν ξηράν.

Τότε οἱ Τοῦρκοι ἐκράτησαν ὡς μᾶλλον ὑποπτον τὸν Κωσταντῆν τοῦ Μатарῶνα, ἀπολύσαντες τοὺς ἄλλους.

Ἀνέκριναν διὰ τῆς βασάνου τὸν Κωσταντῆν,

— Γκιαούρη! Κιοπέκ! Ἐσὺ τὸν ἐσκότωσες!

— Ὁχι, Κατῆ ἐφέντη· ὀρκίζομαι!

— Ὁχι;... καὶ ποῖος τὸν ἐσκότωσε;

— Δὲν εἶδα.

— Ὁ καυγᾶς ἔγεινε πολὺ κοντὰ στὸ καΐκι σου.

— Δὲν ξέρω ἂν ἦτο πολὺ κοντὰ! Ἦτον νύκτα ἀποβραδῆς.

Ἐγὼ ἐκοιμώμουν. Ἄκουσα μόνον φωνές. Ἄκουσα καὶ τὸν σκύλο μας νὰ γαυγίζει. Εἰσφύσησα. Σηκώθηκα, κ' ἐβγήκα στὴν κουβέρτα. Κυττάζω, ψυχὴν δὲν εἶδα. Τὸ πρῶτ' ἔμαθα πῶς εἶχε γείνη φονικό.

— Κ' οἱ σύντροφοί σου;

— Τοὺς συντρόφους μου τοὺς ἐξέτασες, Κατῆ ἐφέντη. Ἡ ἀφεντιά σου ξέρεις τί σοῦ εἶπαν.

Οἱ δύο σύντροφοὶ τοῦ Ματαρώνα, οἵτινες ἀπετέλουν προσωρινῶς τὸ μόνον πλήρωμα τοῦ πλοίου, ἐνόσω τοῦτο εὐρίσκετο δεμένον εἰς τὴν σκάλαν, εἶχον συλληφθῆ μετὰ τῶν ἄλλων ὑπόπτων, καὶ ἀπολυθῆ· εἶχον καταθέσει ὁμοίως ὅτι ἐκοιμῶντο, καὶ δὲν εἶδαν τίποτε.

Ὁ Τοῦρκος δικαστὴς μετεμελήθη διότι τοὺς ἀπέλυσε, κ' ἔστειλε νὰ τοὺς συλλάβῃ ἐκ νέου. Τοὺς ἔφεραν εἰς ἀντιπαράστασιν μετὰ τὸν πλοίαρχόν των. Οἱ ἄνθρωποι ἐβεβαίωσαν μεθ' ὅρκου ὅτι δὲν εἶδαν τίποτε. Καὶ πάλιν τοὺς ἀπέλυσε ὁ δικαστὴς.

Μετὰ τὴν ἀποπομπὴν τούτων, ἡ ἀνάκρισις τοῦ Κωσταντῆ ἔγεινε συντονωτέρα.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ δικαστὴς, ὁ ἕνας δὲν ξέρει, ὁ ἄλλος δὲν εἶδε τίποτε. Ποιὸς λοιπὸν τὸν ἐσκότωσε; Μήπως ὁ Μουσουλμάνος ἐσκοτώθη μόνος του;

— Ὁρκίζομαι στὴν πίστιν μου, εἶμαι ἀθῶος, εἶπεν ὁ Κωσταντῆς.

— Τί ὀρκίζεται στὴν πίστιν του; ὑπέλαβεν εἰς γηραιὸς Τοῦρκος, παρὼν εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Ἡ πίστις του εἶνε ψεύτικη.

— Ὁχι εἶνε ἀληθινὴ! εἶπεν αὐθορμητῶς καὶ μετὰ θάρρους ὁ Κωσταντῆς.

Ὁ λόγος οὗτος ἠρέθισε τοὺς Τοῦρκους. Ὑβρισαν τὸν νέον Χριστιανὸν «Κιαπόγλου, κιοπέκ!» Εἶτα τὸν ἔστειλαν εἰς τὸ ὑγρὸν, σκοτεινὸν βουδροῦμι, ὅπου τοῦ ἔδωκαν ἀρκετοὺς ραβδισμούς. Μετ' ὀλίγας ὥρας ἔστειλαν πάλιν νὰ τὸν φέρουν, καὶ τὸν ὠδήγησαν ἐνώπιον τοῦ Μολλά.

Καὶ πάλιν ἄρχισεν ἡ διπλῆ βάσανος τῆς ἀνακρίσεως δι' ἔργου καὶ λόγου. Ἐγύρισαν τὰς δύο χεῖρας τοῦ δεσμώτου ὀπίσω εἰς τὰ νῶτά του.

Ὁ ὠραίος ροδοκόκκινος νέος, μετὰ τὸν ξανθὸν μύστακα ἔπασχε δεινῶς, καὶ αἱ κόραι τῶν ὀμμάτων του, ἐφαίνοντο ἔτοιμοι νὰ πεταχθῶσιν ἔξω ἀπὸ τὰς κόγχας.

— Γκιαούρ ντομούζ! Θὰ ὁμολογήσης; Ἐσὺ τὸν ἐσκότωσες.

— Σὰς λέγω τὴν ἀλήθειαν· εἶμαι ἀθῶος.

— Τότε, ἀφοῦ λέγει τὴν ἀλήθειαν, πῶς εἶνε ἀθῶος, εἶπε πάλιν ὁ γηραλέος Τοῦρκος, ὅστις παρίστατο εἰς τὰς ἀνακρίσεις, ἄς γείνη Μουσουλμάνος, νὰ τὸν πιστεῦσωμεν!

— Γίνεσαι Μουσουλμάνος.

— Ὁχι!

— Θὰ σὲ κρεμάσω!

Ὁ νέος ἐλιποψύχησε πρὸς στιγμὴν.

— Γίνεσαι;

Ὁ Κωσταντῆς ἐσιώπη.

— Θὰ κρεμασθῆς!

— Ἄς!...

Καὶ πάλιν.

— Γίνεσαι Τοῦρκος;

— Ὁχι!...

— Σύρτε τον στὴν κρεμάλα! ἔκραξεν ἀγρίως ὁ Μολλάς.

Ὁ γηραλέος Τοῦρκος ἐκρότησε τὰς πολάμας.

*

Τὸν ἔφεραν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Ἠτοίμασαν τὴν ἀγχόνην.

— Ἐσκότωσες τὸν ἄνθρωπον!

— Ὁχι!

— Γεῖνε Τοῦρκος!

— Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ!...

Δύο ἢ τρεῖς Τοῦρκοὶ μετὰ πλατέα σαρίκια, παριστάμενοι εἰς τὸν ἀπαίσιον τόπον, ἄρχισαν νὰ νουθετοῦν τὸν κατάδικον.

— Ἐλα εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν, ἄνθρωπε, νὰ γλυτώσης... Δὲν λυπᾶσαι τὰ νειάτα σου;

— Γεῖνε, γκιουζὲλ Γκιαούρ, γεῖνε Τοῦρκος! Δὲν ἔχεις γονεῖς; Δὲν λυπᾶσαι τὴ μάνα σου;

— Παντρεμένος εἶσαι; Δὲν λυπᾶσαι τὰ παιδιὰ σου;

Ὁ Κωσταντῆς εἶχεν ὀλιγοψυχίση καὶ πάλιν. Ἐκρατήθη ἡ φωνὴ του.

— Θὰ γείνης; Τάπεφάσισης;

— Ὁχι! Δὲν κολάζω τὴν ψυχὴν τοῦ νοννοῦ μου, ποῦ μ' ἐβάφτισε.

Ὁ δῆμος ἔσυρε τὸ σχοινίον.

— Θὰ γείνης Τοῦρκος;

— Ἡ τελευταία ὥρα σου!

— Ὁχι! Δὲν κολάζω τὸν νοννό μου!

Ὁ δῆμος ἠτοίμασε τὴν θηλειάν.

— Σύρτε λοιπὸν εἰς τὸν Ἄδην, ἀπιστε!

— Μνήσθητί μου, Κύριε!...

Καὶ μετ' ὀλίγα λεπτά, ὁ νέος ἤσπαιρε κρεμάμενος εἰς τὴν ἀγχόνην.

*

Μετὰ τρία ἔτη. οἱ ναυτικοί. οἱ παλαιοὶ γείτονες τοῦ πλοίου τοῦ Ματαρώνα παρὰ τὴν ἀποβάθραν τῆς Σταμπούλ, — ἐξ ὧν

πολλοὶ κατήγοντο ἐκ Ρόδου—οἵτινες ἐγνώριζον τὴν ἀθωότητα τοῦ νεαροῦ πλοιάρχου Κωσταντῆ, καὶ εἶχον μάθη ἐν καιρῷ, ποῦ ἀκριβῶς εἶχε ταφῆ τὸ λείψανόν του, ἐπῆγαν κρυφίως εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν καταδίκων καὶ ἀνέσκαψαν τὸν τάφον. Τὰ κόκκαλα τοῦ Κωσταντῆ, κατακίτρινα ἐμοσχοβολοῦσαν ὡσάν ἀπὸ ρόδα καὶ βασιλικόν. Οἱ Ροδίται τὰ ἐπῆραν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ τὰ μετέφεραν εἰς τὴν πατρίδα των, ὅπου τὰ ἀπέθηκαν εἰς ἱερὸν βῆμα παρεκκλήσιου, ὑπὸ τὴν Ἀγίαν Τράπεζαν.

Εἰς τὸ χωρίον τοῦ Κωσταντῆ, οἱ συγγενεῖς του ἔμαθαν, μετὰ καιρὸν, ὅτι αὐτὸν ἐκρέμασαν ἀδίκῃ οἱ Τοῦρκοι στὴν Πόλι». Ἡ νέα Κ'σῆ (Χρυσῆ) ἡ νεόνυμφος μὲ τὸ βρέφος εἰς τοὺς κόλπους της, ἐκλαυσε τὸν σύζυγόν της, ἐφόρεσε μαῦρα, καὶ μετὰ δύο ἔτη τὸν ἐξέχασε καὶ ἦλθε εἰς δεῦτερον γάμον.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον εἶδεν ὄνειρον. Τῆς ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον της, ὁ πρῶτος σύζυγος, ὁ Κωσταντῆς, μὲ τὴν θηλειάν εἰς τὸν λαιμόν.

— Χρυσῆ, μ' ἐξέχασες;

Ἡ Χρυσῆ ἐξύπνησε μὲ πυρετόν, καὶ μὲ βοήν εἰς τὸ ἐν ὄτιον. Εἶχε μείνη ἔγκυος· ἐγέννησε μὲ πόρους καὶ μὲ βάσανα. Ἄμα ὡς ἐτέχθη τὸ βρέφος, ἀπέθανε τὸ πρῶτον παιδίον τὸ ἐκ τοῦ Κωσταντῆ. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανε καὶ ὁ δεῦτερος σύζυγός της. Ἡ Χρυσῆ ἐκωφάθη κατὰ τὸ ἐν ὄτιον.

Ἡ Χρυσῆ ἐπένησε καὶ τὸν δεῦτερον σύζυγον. Εὐθύς ὕστερον ἀπέθανε καὶ τὸ τέκνον τὸ ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου. Μετὰ τρία ἔτη ἡ Χρυσῆ ἐξέχασε καὶ τ' ὄνειρον, καὶ τὸν δεῦτερον σύζυγον, καὶ τὰ δύο τέκνα. Ἄλλ' ἦτο νέα ἀκόμη, μόλις τριακοντούτις. Οἱ συγγενεῖς της τὴν ἐπεισαν νὰ νυμφευθῆ καὶ ἐκ τρίτου.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν τρίτον γάμον, βλέπει καθ' ὕπνον τὸν Κωσταντῆν, μὲ ἐν σημείον ὡς αὐλακα γύρω εἰς τὸν λαιμόν.

— Χρυσῆ, ὅλο μὲ ξεχνᾷς;

Ἡ Χρυσῆ ἐξύπνησε πυρέσσουσα, καὶ μὲ βοήν εἰς τὸ ἄλλο ὄτιον, τὸ ὑγιές. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανεν ὁ τρίτος σύζυγος, ἡ δὲ Χρυσῆ ἐκωφάθη καὶ ἀπὸ τὰ δύο ὄτα.

Αὐτὴ ἡ γρηὰ Κ'σῆ ἡ Κουφῆ, καθὼς τὴν ὀνόμαζον ὄλοι, εἶχε ταφῆ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν διηγήθη ὁ Γιάννης ὁ Μουτζούρης εἰς τὸν γηραιὸν ξένον, τὸν ὁποῖον εἶχε συλλάβῃ προσευχόμενον ἐπάνω εἰς τὸν τάφον.

Οὗτος εἶχεν ἀκούσει ἀπλήστως τὴν διήγησιν. Εἶτα ἔπλε τὴν τελευταίαν ραγίδα τοῦ ρακιοῦ καὶ εἶπεν.

— Ἔτσι ἔγεινε, ὅπως τὸ εἶπες.

— Δοιπόν, ὅλα τὰ ἤξευρες;

— Ναί, καὶ κάτι παραπάνω.

— Ἄ! ἂν θέλῃς νὰ μοῦ πῆς, τί εἶν' αὐτὸ τὸ παραπάνω;

— Ὅ,τι λείπει ἀπὸ ὅλην τὴν ἱστορίαν.

— Τί λείπει;

— Τὸ ποῖος εἶχε σκοτώσει τὸν Τοῦρκο, κ' ἐκρύφθη, κ' ἐγλύτωσε....

Καὶ τοῦτο λέγων ὁ ξένος ἐσηκώθη νὰ φύγῃ.

Ὁ Γιάννης ἀνοίξε μεγάλως τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ στόμα.

— Ἄ! αὐτὸς εἶσαι σύ;!!...

Ὁ ξένος ἔφυγε μὲ ταχὺ βῆμα, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν ἔγεινε ἀφαντος. Ὡς τελευταίαν ἠχώ, ἡ αὔρα ἔφερεν εἰς τὰ ὄτα τοῦ Γιάννη τὴν φράσιν αὐτήν.

— Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσει τὴν ψυχὴ μου!

Α. Παπαδευμάντης

ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ ΕΙΔΥΛΛΙΑΚΑ

Στὸν Μίλτωνα Βουτυράν

Πέτρα, ποῦ ἀνάβρυσες νερὸ καὶ γλυκομυρμουρίζεις

Ἄπ' τῶν ὀνείρων τοῦ Μωϋσῆ τῆ μυστικῆ πηγῆ,

Ὡς τοῦ Θεοκρίτου τοὺς ρυθμοὺς καὶ ὀλόγυρα ποτιζεις

Τῆ χλόῃ καὶ πλάθεις ὄσιν πάνω ἀπ' τῆ στείρα γῆ

Ποῦ ἀκούμπησα στὰ χεῖλη σου, σὰ μιὰν ὑδρία τῆ σκέψη,

Σὰν ἔρτη τὸ ἔρμο πρόβατο βελάζοντας φριχτὰ

—Στὸ δέετ' ὁ μαῦρος πιστικὸς— ἡ βρύση ἄς μὴ στερέψη,

Σὰν τῆ φωνή μου ἄς ἀκουστῆ νὰν τὸ καλῆ γλυκά.

Ἥρτα ἀπ' τὴν ξάστερη κορφῆ, σὰν ἔκραζα τὸ βράδυ

Μὲς τὸν ἀσάλευτο βυθὸ τὸ ἀστέρι ὀποῦ κινῶ

Ρυθμίζοντας στὸ ἀπέραντο τῶν κουδουνιῶν κοπάδι

Τὴν ἀρμονία ποῦ δένουνε βοσκῶντας στὸ βουνό.

Καὶ ἀπόψε, ὅπως ἀνάτειλε πρωτόφαντο τὸ βράδυ

Καὶ μὲς τὸν κάμπο ὁ πόθος μου ἐπῆε νὰ κοιμηθῆ,

Καταίβασα τὸ ἀπέραντο τῶν κουδουνιῶν κοπάδι

Ἡ ὀρχήστρα του στὴν πράσινη κοιλιάδα ν' ἀπλωθῆ.

Τὸ βέλασμα μὲ τῇ βοῇ ἐσβύστη τοῦ κυμάτου
 Καὶ τὸ κοπάδι στῶν ἀφρῶν ἐχάθη τὸ χορό.
 Κ' ἡ θλίψη ποῦ ἀκολούθησεν ἀργῇ τὸ πάτημά του
 Στ' ἀχνάρια του ἔσκυψε νὰ πιῇ παρηγοριᾶς νερό.

ΕΡΩΤΕΣ

Στὸν Μίλωνα Βουτυράν

Ἐφάνη ἀπὸ τὰ ξώβραχα σὲ μιὰ σιγὴν ἐντάφια
 Τὴν ὥρα ὅπου σφυρίζουε περνώντας τὰ πουλιὰ
 Καὶ εἶχε τὰ μάτια δάνοιχτα, μεγάλα ὡσὰν τάλαιφια
 Καὶ στὸ κορμὶ τὸ χάλκινο τὰ δυσμικὰ φιλιὰ.

Στὰ ὀλάπαλα ξανθόμαλλα φωτὸς ἕνα στεφάνι
 Τῆς δύσης, ποῦ ἐμαδιώντανε σὲ φύλλα ἀργὰ πλατιά·
 Σὲ μιὰ σιγὴν ἐντάφια μεσ' ἀπ' τὰ βράχια ἐφάνη
 Κι' ὡσὰν νὰ τὴν ἐπλήρωσε τῆς δύσης ἡ σαίτιά.

Κράταε στὸ χέρι ἐνὸς ἀητοῦ φτερόν ὅπουχε ἀφήκει
 Τῇ σάρκα του ξεσκίζοντας, στὰ νέφια τὰ θολὰ,
 Καὶ ὅπως τὸ χέρι ἀνάδεψε στὸ ἀγέρι, ἡ φρίκη, ἡ φρίκη
 Τῶν κορυφῶν ἐδιάβηκε καὶ ἀναίβηκε ψηλά.

Καὶ εἶδα· τὸ μούχρωμα ἔφτανε· τὸ δεῖλι ἐνὸς χειμῶνα·
 Τὸ χέρι τῆς ἐσάλεψε καὶ μέσα στῇ σιγῇ
 Τοῦ αἰθέρα βούηξε κι' ἄστραψε χτιπώντας μιὰ σφεντόνα.
 Στὰ στίβη ἐν' ἄστρο μ' ἤυρηκε κ' ἔπεσα ἐγὼ στῇ γῆ.

Ἄγγελος Σικελιανὸς

Fingal

«CHIARO DI LUNA»

Στῆ μουσικῇ
 τοῦ L. van Beethoven

Τώρα ποῦ ἡ τρικυμία ἔπαψε πειά, βάδισε τὸ ἀργὸ καὶ κουρασμένο περπάτημά σου, γέρνοντας τὸ πουεμένο καὶ βαρὺ ἀπ' τὰ νύχτια ὄνειρα κι' ἀπ' τὰ ξανθίζοντα μαλλιὰ κεφάλι σου, βάδισε μαζὺ μου, πρὸς τὸν εὐωδιαστὸν ἀπ' τὰ μουσκεμένα Θαλασσόχορτα δρόμον, πρὸς τὴν ἀκρογιαλιά:

Τῇ γνώριμην ἀκρογιαλιά ποῦ τὴν ὑπερασπίζονται κατὰ τῆς πρασίνης θαλάσσης, ποῦ μὲ κάπιαν ἀνησυχίαν κολπώνεται πάντα πρὸς τ' ἀγνωστα πέρατα, τείχη ἀπὸ γρανίτας πυρροῦς, ποῦ εἰς ἐν ξαφνικὸν χάσμα τους, μὲ μιαν κλίμακα βυθιζομένην καὶ χανομένην εἰς τὰ βύθη, ἔχουν δύο τρίτωνας χαλκίους, μὲ μιαν ἔκφρασιν βαθείας προὑπαρχούσης ἠδονῆς, στὰ πλατεῖα πρόσωπά τους, ποῦ κυττάζουν αἰώνια πρὸς τὰ προκλητικὰ γενετήσια νερά, δύο τρίτωνας ἐτοίμους νὰ ριφθοῦν πρὸς τὰ γενετήσια νερά. Καὶ ἔχουν τὰ κορμιά τους τὰ χάλκινα, ποῦ τὰ ἔπλασε περσότερον ὁ Καιρὸς παρὰ τὰ χέρια, ἀνταυγείας σκληρᾶς, συρτᾶς καὶ ξεσπῶσας σὲ δυνατότατες λάμπεις, ὅταν τὸ φῶς τὸ ἡμερινό, ἢ τὰ φῶτα ἐκεῖνα ποῦ ταξιδεύουν μεσ' τὸ σκοτάδι, σταματοῦν καὶ τὰ κυκλώνουν ὀλάκερα, ὅταν περνοῦν, εἰς τὰς ράχεις των, εἰς τὰ πλευρά των, βγάζοντας χρωμάτων τόνους στριγγούς.

Τώρα ποῦ ἡ τρικυμία ἔπαψε πειά, τώρα ποῦ τὸ Φεγγάρι μὲ κίνημα ἀργὸ καὶ κουρασμένο ἀπλώνει — στίς πρωϊνὲς αὐτὲς ὥρες — τίς ξεθωριασμένες ἀχτίνες του, ποῦ νωθρὲς σταλάζουν πρὸς τὰ σπαραγμένα νερά καὶ πρὸς τὰ δέντρα, ποῦ ἀποκαμωμένα τέλος ἀπὸ τὸ νύχτιον ὀργίασμα τῶν πνευμάτων, ἔχουν μείνει, ἔτσι, εἰς μιαν ἀκινήσιαν γεμάτην φρίκην, — ἔλα νὰ βαδίσωμεν τὸ ἀργὸ καὶ σὰ σὲ προσκύνημα περπάτημά μας, πρὸς τὰς χλόας τὰς δροσερῆς, ἐκεῖ πρὸς τὴν ἀκρογιαλιά, μὲ τοὺς ἀσημωμένους ὄγκους τῶν δέντρων γύρα, ἐκεῖ ποῦ θὰ ἔλθουν ὅλοι οἱ ἀδελφοί σου, ποῦ μᾶς ἔφυγαν ἀπάντεχα ἐδῶ καὶ καιροὺς τώρα, διὰ νὰ ζήσουν τὴν φωτεινὴν καὶ μυστικὴν ζωὴ τους. Θὰ ἔχουν τίς ἄρπες τους, μὲ χορδὲς ἀπὸ τρίχες τῶν μαλλιῶν τους, καὶ θὰ μέλψουν εἰς ἕνα συγχορδισμόν, ποῦ δὲ θὰ ξεχωρίζει ἀπὸ τὸ μουσικὸν ἀχτινοβόλημα τοῦ φεγγαριοῦ, θὰ ὑμνήσουν εἰς ἕνα συγχορδισμόν, τὴν Γαλήνην ποῦ περνᾷ, ἀπλώνοντας τ' αὔλα πέπλα τῆς, ἀπάνω στίς πλληγὲς ποῦ ἀνοιξεν ἡ τρικυμία στὴν πλάση καὶ στίς ἀνθρώπινες ψυχές.

Στὴν ἀκρογιαλιά μὲ τοὺς σκλαβωμένους τρίτωνας, ποῦ ἀπάνωθὲ τους, μὲ ἄτακτους ρυθμούς, στάζει ἀκόμα, σταλαματιές, σταλαματιές τὸ νερό,

πού για περίπαιγμα τούς ἔλουσεν τὸ κύμα ἐδῶ καὶ λίγο, οἱ ἀδελφοί σου καὶ ἀνάμεσά τους ἐκείνη, πού τὴν φωνὴν τῆς γνωρίζουν ὅλα τὰ πουλιὰ ὅσα δὲν εἶδαν ἀνθρώπους, κ' ἀνάμεσά τους ἡ κελαδίστρα ἀδελφή, θὰ ψάλλῃ πρὸς τὸ συγχόρδισμα τῶν ἀρπῶν, ὅπως εἰς κάθε φανέρωμα τοῦ φεγγαριοῦ, τοῦ προστατευτικοῦ, τοῦ γνώριμου, πού τὴν μαγεύει καὶ τῆς περνᾷ σὲ θανατερὰ ρίγη ὀλάκερο τὸ κορμί. Κύνταξε, ἀφανισμένη μου ἀγάπη, ὅλα μαζὺ ἔρχονται μὲ βήματα πού μοιάζουν μὲ μακάριον σιγοπέταμα ἀνείδωτων ψυχῶν. Καὶ λάμπουν ὅλαι, μίαν θαμπήν, σβυσμένην, ἀλλοτινὴν λάμψιν. Κύνταξε ἔμπρὸς στὸ χάσμα τῶν γρανιτῶν, μὲ τὴν πρασινισμένην κλίμακα πού χάνεται στὰ νοσταλγικὰ νερά, σὰ νὰ προσκαλῆ, ἔπλασαν τὸν εὐτυχισμένον τους κύκλον. Κ' ἡ ἀδελφή σου μὲ τὴν ἀπόκοσμη φωνή, ὑψώνει πρὸς τὰ ἡρεμούντα οὐράνια φυτοστεφάνωτο τὸ κεφάλι, καὶ ἀπλώνει τὰ ὀλόγδυμα χεράκια τῆς, μὲ τὸ κίνημα τῶν παρακλήσεων ἢ τῶν ὀραματισμῶν πρὸς τὸ φεγγάρι πού φεύγει. Κι' ἐνῶ ὅλα τὰ δάχτυλα τῶν ἄλλων ἐπερίμεναν εἰς μίαν στάσιν ἀβρότητος καὶ μοιραίας προσδοκίας, τώρα χαϊδεύουν τὶς χορδές.

Βλέπεις; Ἀπὸ τούς ἴσκιους τῶν δέντρων ξεχωρίζουν τώρα καὶ ἔρχονται μὲ κόμας λευκὰς καὶ μὲ μάτια πού βλέπουν στὰ ἀόριστα περασμένα, οἱ Ἐκλεκτοί.

Καὶ εἶναι τὸ τραγοῦδι τῶν παρθένων ἢ ἀναμονὴ τους. Καὶ ὅλα αὐτὴν τὴν ὥρα τοῦ Ὁρθροῦ τοῦ ἀποκαλυπτικοῦ, περιμένουν ὅλα: Νὰ τὸ φεγγάρι θλιβερὰ καὶ γνώριμα χαιρετᾷ, ἀρμενίζοντας πρὸς τὰ νέα θαλασσοπερίγιαλα. Καὶ τὸ ὑμνολόγημά τους ξετυλίγεται σὰ μουσικὸ θυμίαμα καὶ τὸ ἀκολουθεῖ...

Τώρα μία δόξα μαδωμένων ρόδων λευκῶν καὶ κιτρίνων ρόδων, ἔρχεται ἀπ' τὴν ἀλαργινὴν Ἀνατολήν: Τώρα μιὰ τριανταφυλλένια καὶ κρίνινη μακαριότης σκορπιέται στὴν Ἀνατολή, μὲ τὸ μυστήριο τῶν γεννήσεων καὶ τῶν θανάτων.

Ἡ ἀδελφή μὲ τὴν ἀπόκοσμη φωνὴ πού τὴν φωτίζουν ἀκόμα κάπιες ἀργοπορούσες ἀχτίνες τοῦ Φεγγαριοῦ, βαδίζει πειὰ πρὸς τὴν Δύσιν καὶ κατεβαίνει τὴν κλίμακα πού προσκαλεῖ πρὸς τὰ νοσταλγικὰ νερά, ἐνῶ οἱ τόνοι ἀπ' τὶς ἀρπες τῶν ἄλλων πού χάνονται μεσ' τοὺς δεντροσωρούς, σβύνοντας θρηνοῦν, παρακαλῶντας θρηνοῦν, κ' ἐνῶ τὰ κορμιὰ τῶν χαλκίων τριτῶνων πέρνουν ἀλλοιώτικες λάμψεις, πού μνηοῦν νέαν αὐγὴν...

Μία δόξα λευκῶν καὶ κιτρίνων ρόδων, πού φυλλορέουν κάτω ἀπὸ μεθυσμένα ἀπ' τὴ Γονιμότη δαχτύλια, σκορπιέται στὴν Ἀνατολή.

Fingal

Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΜΕΤΕΩΡΟΙ

(Ἔνα εἶδος ἐξομολογήσεως)

Εἰς τὸ διάλειμμα τῆς πρώτης πράξεως τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ἀμπελά, ὁ συγγραφεὺς μ' ἐπλησίασε καὶ μὲ ἠρώτησεν.

— Ἐ!... πῶς σοῦ φαίνεται;

Ἦτο ἐνωρὶς ἀκόμη διὰ νὰ ἔχω κάποιαν ὀρισμένην ἰδέαν περὶ τοῦ ἔργου. Καὶ ἠρέσθη νὰ ἐκφράσω μίαν ἀπορίαν ἐπὶ τοῦ τίτλου.

— Ἡ Σλήραιναι μού φαίνεται: ὅτι εἰς τὴν γενικὴν ἔπρεπε νὰ κάμνη τῆς Σκλήραιναι καὶ ἔχ: τῆς Σκλήραιναις...

Ὁ συγγραφεὺς ὅμως εἶχε προβλέψῃ τὴν ἀπορίαν. Καὶ μού ἀπήτησεν ὅτι μετεχειρίσθη τὸν τύπον τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεται: καὶ ὁ Βυζαντινὸς ιστορικὸς Μιχαὴλ Ψελλός. Ἀφοῦ ἐκεῖνος μεταχειρίζεται τὸν ἀρχαῖον τύπον, ὁ κ. Ἀμπελάς εὕρισκεν ὅτι ἦτο ἀνάμυστος νὰ μεταχειρισθῆ αὐτὸς τὸν δημοτικόν.

Παρετήρησα εἰς τὸν κ. Ἀμπελάν ὅτι ἀπέναντι τῆς ψυχρᾶς καὶ τυπικῆς ἀρχαϊκῆς τοῦ Ἰπάτου τῶν Φιλοσόφων, ὅπως πεμπωδῶς ὠνόμασεν ὁ αὐτοκράτωρ τὸν συγγραφεὴ ἔχομεν τοὺς ζωντανοὺς τύπους τῶν μεσαιωνικῶν δημοτικῶν ἀσμάτων καὶ τοῦ εἶπα ὅτι ἀφοῦ τὸ Δούκαινα καὶ Παλαιολογίνα εἶναι ὠρισμένως γλωσσικοὶ τύποι ἀπαντῶμενοι ἀπὸ τὸν ὄγδον αἰῶνα, θὰ ἦτο κάπως τολμηρὸν νὰ ἀρπάξωμεν μόνον τὴν γενικὴν τῶν τύπων αὐτῶν καὶ νὰ τὰς στείλωμεν ἔνδεκα αἰῶνας πίσω.

Ἡ συζήτησις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀντὶ νὰ μείνη καλαισθητικὴ, καλλιλογικὴ, πραγματικῶς καλλιτεχνικὴ, ἔπερνε τὸν πεζώτερον καὶ σχολαστικώτερον δρόμον, ὅταν ἔξαφνα κοινὸς φίλος εἰσεχώρησε μεταξὺ μας, καὶ εἶπεν εἰς τὸν κ. Ἀμπελάν δεικνύων ἐμέ.

— Αὐτὸν ἀκούς; Μὰ αὐτὸς, Χριστιανέ μου, εἶναι μαλλιάρός!

Ὁμολογῶ ὅτι μίαν στιγμὴν ἔμεινα ὡς κεραυνόπληκτος. Ἐγὼ μαλλιάρός, πρωτοπαλλήκαρον τῆς Ρωμισσύνης τοῦ κ. Πάλλη, δυναμιτιστῆς τῶν ἀρχαίων εἰδῶλων καὶ μηδενιστῆς τῶν παλαιῶν ἰδεῶν, κατήγορος τοῦ κ. Μιστριώτου ὡς ἀξέστου καὶ ἀμαθοῦς διδασκάλου, καὶ νομίζων ὅτι ἀρκεῖ νὰ βάλωμεν ἕνα γ ἔμπρὸς εἰς τὸν ἥλιον διὰ νὰ πάρωμεν τὴν Κωσταντινούπολιν;

Ἐκύνταξα καλὰ τὸν ἐμιλήσαντα, ἐσῆκωσα τοὺς ὤμους μου καὶ διὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσω εὐρήκα μόνον μίαν φράσιν μέσα εἰς τὴν κατάπληξίν μου — Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν ἔχετε δίκαιον!

*

*

Δύο ἡμέρας μετὰ τὸ ἀξιωματικόν αὐτὸ γεγονός, ἕνα βράδυ, τρεῖς κτύποι εἰς τὴν θύραν τοῦ γραφείου μου ἠκούσθησαν κ' ἕνας ἄνθρωπος εἰ-

σῆλθε καὶ μοῦ παρουσίασε φυλλάδιον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἱστορία τοῦ Μεγ' Ἀλέξανδρου».

Ὁ ἐπισκέπτης μοῦ ἐξήγγησεν ὅτι φιλοδοξεῖ νὰ γράψῃ ἐλόκληρον τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους — μοῦ φαίνεται: πῶς τὸ εἶπε Ρωμαῖκο — μίαν ἱστορίαν ἐκτεταμένην, τελείαν, μεγάλην — κάπου ἐπὶ ὡς ὀκτὼ χιλιάδες σελίδες! — διὰ νὰ τῆς διαβάσῃ ὁ λαός. Καὶ φυσικώτατα μὲ ἠρώτησε.

— Ἐ; πῶς σὰς φαίνεται τὸ φυλλάδιο αὐτὸ ποῦ βγαίνω ἔτσι γιὰ δεῖγμα;

— Ἐγὼ ἀπήντησα, μίαν ἀντίρρησην ἀπὸ τὸν τίτλον. Αὐτὸς ὁ «μέγ' Ἀλέξανδρος» δὲν ἤξεύρω διατί μικραίνει πολὺ εἰς τὸ ἐξώφυλλόν σας. Μοῦ φαίνεται ἓνα εἶδος ἀποσπασματάρχου, τῆς καταδιώξεως κουτσαβάκη, καὶ ἂν δὲν εἶνε ὁ περιφρονηθεὶς γιὰς τῆς μαμμῆς, ἐξ ἅπαντος θὰ ἤθλησεν εἰς τοῦ Ψυρρῆ καὶ εἰς τὸ Μεταξουργεῖον. Βλέπετε, ἡ ἀφαίρεσις δύο συλλαβῶν ἀπὸ τὴν λέξιν «μεγάλου» τὸν ἐκουτσούρευσε πολὺ τὸν δυστυχημένον βασιλέα τῆς Μακεδονίας.

Ὁ συγγραφεὺς μοῦ ἀπήντησεν ὅτι ἔτσι πρέπει νὰ λέγεται ὁ μέγ' Ἀλέξανδρος καὶ ὅτι ἂν θέλωμεν νὰ ζήσωμεν ὡς ἔθνος, νὰ μεγαλώσωμεν ὡς ἰδέα, νὰ υπάρξωμεν καὶ μάλιστα νὰ κραταιωθῶμεν ὡς φυλὴ πρέπει νὰ κάμωμεν τὴν ἐγχείρισιν αὐτὴν, ὀριστικῶς καὶ μὲ ἀποφασιστικότητα.

Ἦμην ἔτοιμος νὰ παρατάξω μερικὰς δειλὰς ἀντιρρήσεις, ὅταν ἡ θεία πρόνοια, ἡ ὁποία φαίνεται ἀπεφάσισε καὶ αὐτὴ ν' ἀνακατευθῆ εἰς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ἔστειλε ἑξῆς ἓνα ἄλλον κύριον εἰς τὴν μέση, καὶ ὁ κύριος αὐτὸς εἶπεν εἰς τὸν συγγραφεὰ δεικνύων ἐμέ.

— Μή, δυστυχημένε, μὲ αὐτὸν εὔρες νὰ συζητήσῃς; Αὐτὸς εἶναι καθαριστής, γνήσιος καθαριστής, βέρος πουρίστης . . .

Διὰ δευτέραν φορὰν ἔμεινα κεραυνόπληγτος. Ἐγὼ καθαριστής; Καὶ νὰ καθάρισω τί; Ἐγὼ ἐξολοθρευτὴς τῆς δημοτικῆς, καίων μαζῇ μὲ τὸν κ. Μιστριώτην τὰ προγράμματα τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου, καταγγέλλων τὸν κ. Ψυχάρην ἀγράμματον προδότην καὶ ζητῶν νὰ μάθω πῶς ρούθλια ἔλαβεν ὁ κ. Παλαμᾶς διὰ νὰ γράψῃ τῆς «Πατρίδες» καὶ ποῖος Μ. Δοῦξ πληρώνει τὸν Νιρβάνων διὰ κάθε ἄρθρον του; Ἐγὼ; . . .

Καὶ μὴ εὐρίσκων ἄλλην πρόχειρον ἀπάντησιν, εἶπα ὀλίγον ἠλιθίως εἰς τὸν ἐμιλήσαντα.

— Κύριε, μοῦ φαίνεται: πῶς δὲν ἔχετε δίκαιον! . . .

* *

Ἄλλὰ ὅταν ἔμεινα μόνος καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτομαι τὰ λόγια καὶ τῶν δύο αὐτῶν κριτικῶν τῆς στιγμῆς εὐρῆκα ὅτι ἐγὼ εἶμαι ποῦ δὲν ἔχω δίκαιον.

Φαίνεται πραγματικῶς ὅτι εἴμεθα μερικοὶ ἀστοιχείωτοι καὶ ἀξιοθρήνητοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι εἴμεθα καὶ μαλλιαροὶ καὶ καθαρεύοντες εἶδος διεθνῶν νοσοκόμων τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, οἱ ὅποιοι γυρίζουν σαστισμένοι μεταξύ τῶν δύο στρατοπέδων. Οἱ δύο στρατοὶ πολεμοῦν μεταξύ των γενναϊότατα, μὲ τὰς ἑρμάς καὶ τὴν παραφορὰν ἀληθινῶν παλληκαριῶν, καὶ

μόνον ἂν παρεκκλίνῃ κάποτε μία σφαῖρα, μᾶς κάνει τὴν τιμὴν νὰ εὕρῃ καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνάνδρους καὶ ἀπολέμους νοσοκόμους. Συνηθέστατα οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ μᾶς λογαριάζουν, εἰς τὸν πόλεμον ποῦ χρειάζονται ἄνδρες καὶ στήθη καὶ ὕβρεις καὶ ἐπιθέσεις καὶ υποψίαι καὶ περιφρονήσεις καὶ μυκτηρισμοί, τί ἔχομεν τάχα νὰ κάμωμεν ἡμεῖς, ταπεινοὶ καὶ ἀθέρυβοι ἐργάται, φρονούντες ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἐργασθῆ κανεὶς ὑπάρχει πάντοτε μία σημαῖα ἀπὸ πάνω του, μὴ ὑβρίζοντες καὶ ἴσια ἴσια ἐκτιμῶντες τὴν ἐργασίαν καὶ πονοῦντες ἐξ ἴσου τὸ ξενῦχτι τοῦ κ. Μιστριώτη ὅσον καὶ τοῦ κ. Ψυχάρη, μὴ περιφρονούντες κανένα καὶ ἄσπλοι ἀπὸ ὕβρεις καὶ υποψίας καὶ μυκτηρισμούς;

Ἐνῶ γύρω μας οἱ οὐρανοὶ συσφίγγονται καὶ συνενώνονται σφικτά, ὑπάρχουμεν μερικοὶ, ἀγνωστος ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλον, μεμονωμένοι καὶ ἀδιάφοροι, οἱ ὅποιοι ἔχομεν τὴν ἀξιοθρήνητον ἐπιμονὴν νὰ μὴν ἐξαρθῶμεν τὴν ἐθνικὴν μας ὑπαρξίν ἀπὸ τὸ ν τῆς αἰτιατικῆς, οἱ ὅποιοι δὲν νομιζομεν ὅτι τὸ ἔθνος βλάπτει ἡ πολιτικὴ του ἀλλὰ ὁ παρακείμενος, καὶ δὲν φρονοῦμεν ὅτι διὰ νὰ γίνωμεν μέγας καὶ σπουδαῖος λαός πρέπει νὰ καύσωμεν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος τὸν κ. Ψυχάρην καὶ νὰ υποχρεώσωμεν τοὺς μπαλλωματῆδες νὰ τραγουδοῦν τὰ χορικά τοῦ Οἰδύποδος ὅταν διορθῶνουν τὰ τακούνια τῶν ὑποδημάτων μας.

Ἴσως ἀπατώνται ἔτσι φρονοῦν, ὅπως καὶ ἐγὼ, ὅτι ἡ πολυγλωσσία ἀντὶ νὰ εἶναι ἀξιοκατάκριτος κυκεῶν εἶναι ἴσα ἴσα ἡ δύναμις μιᾶς γλώσσης ἡ ὁποία ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν της μίαν ἀτελείωτον ἀπειρίαν ἐλαφροτήτων λεκτικῶν ἀποχρώσεων διὰ κάθε ἔννοιαν καὶ διὰ κάθε πρᾶγμα. Ἴσως εἶνε ἀνόητοι, ὅσοι νομιζομεν ὅτι εἶνε ἐπίσης ἀδύνατον νὰ γυρίσωμεν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντος, ὅσον καὶ νὰ τρέξωμεν πρὸς τὴν πλαστὴν καὶ ἐπὶ παραγγελίᾳ γλῶσσαν τοῦ κ. Πάλλη, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ποιητῆς αὐτοφύης καὶ καλαίσθητος ὁ Ἑλληνικὸς λαός μᾶς δίδει ζωντανὸν τὸ παράδειγμα τοῦ πῶς πρέπει νὰ ὁμιλοῦμεν, ἀρπάζων ὅπου εὕρῃ τὰ στοιχεῖα τοῦ τοῦ χρειάζονται, μεταχειριζόμενος αὐτὰ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, δανειζόμενος, χωνεύων, μετατρέπων, καθαρεύων, ἐκδημοτικίζων, ἀνυψῶνων σιγὰ σιγὰ τὴν γλῶσσαν του, ὅχι πρὸς τὸν ὀρίζοντα τοῦ Διτύλου οὔτε πρὸς τὸν ὀρίζοντα τοῦ Μάντζεστερ, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἰδικόν του διαυγέστατον καὶ καθαρώτατον γαλανὸν Ἑλληνικὸν ὀρίζοντα.

Ἴσως ἀπατώμεθα. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους μέσα εἰς ὄλους τοὺς ἐθνοσωτῆρας, ποῦ προσπαθοῦν νὰ ἀποσπάσουν μὲ τὸ συντακτικὸν τοῦ Κατεβαίνῃ ἢ τὴν γραμματικὴν τοῦ Γιώργη τοῦ Ροντάκη τὸν λαὸν ἀπὸ τὸν δρόμον του, εἴμεθα οἱ μόνοι οἱ ὅποιοι μέσα εἰς τὴν αὐτοπεποίθησιν καὶ τὴν προκλητικὴν ὑπερηφάνειαν τῶν ἄλλων, ἐμολογοῦμεν τὴν ἁμαρτίαν μας. Καὶ ἐνῶ τῶν ἄλλων αἱ ἁμαρτίαι αὐξάνουν, ἡ ἰδικὴ μας τοῦλάχιστον μένει ἡ μισή.

Γ. Β. Τσοκόπουλος

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

1800 — 1807

Ἡ ναυτιλία εἶνε ἐκ τῶν μαλλων συντελούντων εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐνεργητικότητα καὶ παραγωγικότητα τῶν ἐθνῶν καὶ συνεπῶς ἀναπτύσσει τὸ ἐμπόριον καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων καὶ τοῦ ἐν γένει πολιτισμοῦ. Οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων χρόνων ἐφάνησαν τελημεροὶ ναῦται καὶ τῆς θαλάσσης κύριοι, ἀλλ' ἱστορικοὶ λόγοι ἔπειτα ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ ὑποκύψωσιν ὑπὸ ξένους κυριάρχους, δεσπότας καὶ τυράννους καὶ νὰ ταξειδεύωσιν ὑπὸ ξένην σημαίαν καὶ ἐν ταῖς ναυμαχίαις νὰ φανῶσιν ἥρωες ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου ξένων ἐθνῶν.

Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ ἑλληνικὴ ναυτιλία ὑπέκειτο εἰς τὰ ἔθνη, ὧν οἱ Ἕλληνες ἦσαν ὑπῆκοοι ἢ δούλοι. Συνεπῶς ἀδύνατον ἦτο ἐπίσημοι ἑλληνικοὶ ναυτικοὶ νόμοι διέποντες τὴν ναυτιλίαν μας καὶ ἐν γένει τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριόν μας. Ἐπειτα ἀπὸ 350 ἔτη ψηφίζονται οἱ πρῶτοι νόμοι ἐλευθέρας ναυτικῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας καὶ ψηφίζονται δεκαοκτῶ ἔτη πρὸ τοῦ νὰ λάβωσι τὰ ἔπλα οἱ Ἕλληνες πρὸς ἀνάστασιν τοῦ Γένους, πρὸ τοῦ νὰ θαυματουργήσωσι τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ νὰ θεοποιῶνται οἱ ναῦται τῆς Ἑλλάδος ὡς ἀθάνατοι τῆς θαλάσσης ἥρωες. Ἐν μέσῳ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν περιπετειῶν, ἡ θεία Πρόνοια, διεφύλαττε μικρὰν τῆς Ἑλλάδος γωνίαν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ γωνία αὕτη ἦτο ἡ Ἐπτανήσος, ἣτις ἐγένετο ὑπῆκοος τῶν Ἑνετῶν καὶ ἔπειτα ἴδρυσεν τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν ἀνεξάρτητον Κράτος τοῦ 1800.

Οἱ Ἐπτανήσιοι ζῶντες ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἰονίου διεκρίθησαν ὡς θαλασσοπόροι. Τὰ ἐμνηρικὰ ἔπη ἀπηθανάτισαν τοὺς Φαίακας διὰ τὴν θαλασσοπλοίαν ὑπερέχοντας τῶν γειτόνων, διὸ βλέπομεν ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ὀνομάτων τῶν Φαίακων εἶνε σύνθετα ἐκ τοῦ ναῦς ἢ νέεϊν καὶ ἄλλου ὀνόματος. Καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἱστορικοὺς χρόνους ἐν Ἑλλάδι τρεῖς ἦσαν αἱ μεγάλαὶ ναυτικαὶ δυνάμεις· αἱ Ἀθηναίαι, ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Κόρινθος. Καὶ οἱ Κερκυραῖοι κατεῖχον ἑκατὸν εἴκοσι τριήρεις διὰ τοὺς πολέμους. Ἐπὶ Ἑνετοκρατείας ἐν Κερκυρά ὑπῆρξε ναύσταθμος καὶ οἱ Ἐπτανήσιοι διέπρεπον ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου ὡς ἄριστοι ναῦται καὶ ἐρωμῆνους ἐμάχοντο ἐν ταῖς ναυμαχίαις καὶ διέπρεψαν ὡς *sopra comiti*. Ἡ Κεφαλληνία καὶ ἡ Ἰθάκη ἔδειξαν ἀτρομήτους ναύτας καὶ εἶχον ἀξιόλογον Ναυτιλίαν. Ὁ Λοβέρδος Κωστῆς* ἱστορεῖ ὅτι ἕνεκα τῆς ἀσφαλείας τῆς ἐνετικῆς σημαίας, ἦνθει τὸ ναυτικὸν τῆς Κεφαλληνίας καὶ ἤριθμει ἑκατὸν

*) Ἱστορία τῆς νήσου Κεφαλληνίας. Κεφαλληνία 1888 σελ. 181.

πεντήκοντα ἱστιοφόρα πλοῖα παρεκτὸς τῶν μικρῶν. Κεφαλλὴν ἦτο ὁ Φωκάς ὁ ἀνακαλύψας πορθμὲν φέροντα εἰσέει τὸ ὄνομά του ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ.

* *

Τῷ 1797 οἱ δημοκρατικοὶ Γάλλοι κατέλαβον τὴν Ἐπτανήσον, ἀλλ' ἡ κατοχὴ αὕτη διήρκεσεν εἴκοσι περίπου μῆνας. Περί τὰ τέλη τοῦ 1798 συνήφθη μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας Συμμαχία, εἰς ἣν προσεχώρησε καὶ ἡ Ἀγγλία, καὶ αἱ δυνάμεις αὗται ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας. Καὶ αἱ μὲν ἕξ νῆσοι κατελήφθησαν εὐκόλως, ἡ δὲ Κέρκυρα ἐπολιορκήθη καὶ παρεδόθη διὰ συνθήκης τῇ 25 Φεβρουαρίου 1799, καὶ ἐσηματίσθη ἐν Κερκυρά προσωρινὴ κυβέρνησις. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐφόδου κατὰ τῶν νήσων καὶ τῆς πολιορκίας τὰ ἑπτανήσιακα πλοῖα καὶ αἱ λέμβοι, δυνάμει ἀδείας τοῦ ἀντιναύαρχου ρώσσου Θεοδώρου Οὐτσακῶφ καὶ τοῦ τούρκου ναύαρχου Καδὶρ-Βέη, ἐταξείδευον μετὰ ρωσικῆς σημαίας. Ἀλλὰ τινὲς τῶν Ἰονίων πλοιοάρχων ἀνύψωσαν ρωσικὴν σημαίαν καὶ ἐταξείδευον ἄνευ ἀδείας καὶ ἐγένοντο καταχρήσεις ἐνίοτε. Διὸ οἱ πρόξενοι τῆς Ρωσσίας διεμαρτύρουντο διὰ τὴν κατάχρησιν ταύτην, ἣτις ἔφερε τὴν κακὴν πίστιν εἰς τὸ ἐμπόριον δυσπιστίαν καὶ ζημίαν εἰς τὴν ρωσικὴν σημαίαν, διότι ἐπαρουσιάζοντο εἰς τοὺς λιμένας πλοῖα μὲ ρωσικὰς σημαίας χωρὶς νὰ εἶνε ἐφοδιασμένα διὰ τῶν ἀρμοδίων ἐγγράφων. Τούτου ἕνεκα ἐδημοσιεύθη τῇ 29 Αὐγούστου 1799 προκήρυξις, δι' ἧς κατεκρίνετο ἡ κατάχρησις ἐνίων ἑπτανήσιων πλοιοάρχων. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκήρυττεν ἡ προκήρυξις ὅτι πλοῖα τινὰ Ἰονικὰ μετὰ ρωσικῆς σημαίας δὲν ἔδιδον ἐγγύτην εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ διευκόλυνον τὰ ἐγκλήματα, τὰς κλοπὰς καὶ τὰς καταχρήσεις, χωρὶς νὰ γίνωνται γνωστοὶ οἱ δρᾶσαι. Διὰ τῆς κακῆς πίστεως τὸ ἐμπόριον τῶν νήτων κατεστρέφετο ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ρωσικὴ σημαία ἔχανε τὴν προσήκουσαν ἀξιοπρέπειαν. Ὁ Γενικὸς πρόξενος τῆς Ρωσσίας — ἔλεγεν ἡ προκήρυξις — ἀπεφάσισε τὰ Ἰονικὰ πλοῖα τὰ ταξειδεύοντα μὲ ρωσικὴν σημαίαν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχωσι τὰ σχετικὰ ἐγγράφα. Δῆλα δὴ ὁ πλοιοάρχος νὰ ἐφοδιάζετο ἀπὸ τῶν ρώσων πρόξενον τῆς χώρας του, μὲ διαβατήριον δηλοῦν τὴν πατρίδα τοῦ πλοιοάρχου, τὸ μέρος τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως. Προσέτι ἔπρεπε νὰ δηλώσῃ τὸ διαβατήριον ὅτι ὁ πλοῦς ἦτο ἐλεύθερος εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν, ἐξαιρουμένης τῆς Ἀγκῶνος, καὶ ὅτι τὸ πλοῖον ἠδύνατο ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσει νὰ προχωρήσῃ μέχρι Μεσσίνης καὶ Λιβέρνου, ἂν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἶχον φύγη οἱ πολέμιοι. Θὰ ἐδηλοῦτο ἐπίσης ὅτι ὁ πλοιοάρχος διὰ συμβολαίου εἶχε δώση ἀξιόχρεων ἐγγυητῆν ἀναλαμβάνοντα πᾶσαν εὐθύνην τυχούσης ἀπάτης ἢ καταχρήσεως. Προσέτι ὁ Γενικὸς Πρόξενος ἔκαμε γνωστὸν εἰς τοὺς λιμεναρχὰς τῶν λιμένων τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου καὶ ἄλλων μερῶν, ὅτι τὰ Ἰονικὰ πλοῖα τὰ ἀφικόμενα εἰς τοὺς λιμένας τῶν ἄνευ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, διὰ τὴν ἐπιστροφήν νὰ ἐλάμβανον παρὰ τοῦ ρώσσου Προξένου δια-

βατήριον, διότι, ἔλεγεν, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐτιμωροῦντο, ἀφοῦ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἡ συνθήκη τοιαύτη ἦτο ἀνεκτή. Ἡ προκήρυξις ἐτελείωνε διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων:

«Ἐνεκα περιστάσεων τῶν νήσων, μετεβλήθη ἡ μέθοδος τῆς συνήθους ναυτιλίας, διὸ εἶνε ἀναγκαῖον τὸ μέτρον τούτο, διὰ τὴν συνέχειαν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν κατοίκων τούτων καὶ διὰ τὴν προσήκουσαν ἐγγύησιν τῆς ἐμπορικῆς σημαίας τῆς Α. Α. Μ., ἡ ὁποία ἔνεκα τῆς εὐκολίας τῆς ἀνυψώσεως, διὰ τῆς ἐπικρατοῦσης «συνθηθείας ἀνευ ἐγγυήσεως, θὰ ἠλλοίωνε καὶ θὰ καθίστα ὀλίγον «ἀσφαλῆ τὴν ναυτιλίαν.»

Ἄλλὰ φαίνεται ὅτι ἐνιοὶ πλοίαρχοι δὲν συνεμορφώθησαν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Γενικοῦ τούτου προξένου τῆς Ρωσσίας, διότι εἶδομεν ὑπὸ ἡμερημίαν 13 Σεπτεμβρίου 1799 ἕτερον παράπονον ρώστου προξένου ὅτι ἐπτανησιακὰ πλοῖα ρωσσικὴν εἶχον σημαίαν ἀνευ ἀδείας*.

(Συνέχεια)

Σ. Δε-Βιᾶξης

ΙΣΚΙΩΜΑΤΑ

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Ἄδειασε ὁ τόπος. Μυστικὰ
Δάκρυα σταλάζει ἡ κρήνη
Καὶ μὲ τὸ στάλαμα ξυπνοῦν
Τῆς Ἐρημίας οἱ θρηνοὶ.

Πίσω ἀπ' τὸ τζάμι τὸ θαμπὸν
Ἄθερμη τοῦ ἡλίου ἡ ἀχιτῖδα
Μὲ τὴν ἀράχνα ὑφαίνει ἀρνὰ
Τοῦ Σκότους τὴ χλαμύδα.

Κι' ἀπ' τὴ σκεπὴν ἀρῆς καπνὸς
Ξεβγαίνοντας παλεύει
Μὲ κάποιο πνεῦμα ἀνίκητο
Ποῦ τὰ κλαριά ἀναδεύει.

* Φάκελλον Ρωσδο-Τούρκων σωζόμενον εἰς τὸ ἀρχειοφυλακεῖον Ζακύνθου.

Σὲ λίγο μῆτε σύννεφον
Μηδὲ καπνοῦ σημάδι,
Πάρεξ τὸ ρῖγος τῆς Ἐρημίας
Μὲς στὸ πηχτὸ Σκοτάδι.

Καὶ ἡ κρήνη στάει θρηνητικὰ....
Μόνο ἀντικρῶ ἀπ' τὸ σπίτι,
Τὴν Ἐρημίαν ὀδηγαίει
Τὸ φῶς τοῦ Ἀποσπερίτη.

Αἰμυλία Κούρτελη

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

Ἐὰρ... ἐὰρ... ἐὰρ... ἐὰρ
Ὁ γάϊδαρος γκαρίζει.
Τί διάολο λέει; — Δὲν τὸν ἀκοῦς;
Τὴν ἀνοιξὴ φημίζει. —
— Τὴν ἀνοιξὴ; Μὰ ποῦθεμποῦ!
Ἄνοιξὴ τάχα λέει; —
— Καὶ ἴσ' ἐστὶ δὲν ἐννοεῖς,
Ὁ γάϊδαρος τί φταίει;

Δὲν ξέρεις πῶς τὴν ἀνοιξὴ
Τὴ λέν' οἱ λόγοι ἐαρ; —
— Καὶ λόγιος εἶν' ὁ γάϊδαρος;
Λέει τὸ πηγάδι φρέαρ;

Καὶ λέει ἄρτο τὸ ψωμί;
Λέει ἔλαιον τὸ λάδι;
Εἶναι ἄλλο στὸ κεφάλι του
Πάρι χυδαῖο σκοτάδι;

Ἐπῆε ποτέτου σὲ σκολιό;
 Ὁρθογραφία κατέχει;
 Ἀρχὲς ἀπὸ γραμματικὴ
 Καὶ ἀπὸ σύνταξιν ἔχει;

Μοιάζει τὸ ἔαρ ἔαρ ἔαρ
 Μὲ τῶν λογίων τὸ ἔαρ·
 Ἄλλ' ὄχι καθὼς μοιάζουνε
 Τὰ δύο πηγάδι ἢ φρέαρ.

Φρέαρ, πηγάδι, εἶν' ὅμοια
 Μὰ ἔαρ καὶ ἔαρ εἶν' ἄλλο.
 Εἶν' τὸ ἕνα γαῖδουρίστικο
 Καὶ λόγιον εἶναι τ' ἄλλο.

Ἄνδρες Λασκαρίτος;

HONNORÉ DE BALZAC

Η ΜΗΤΡΥΙΑ

Δράμα

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 471).

ΣΚΗΝΗ III

Ὁ Στρατηγός, Γερτρούδη, εἶτα Παυλίνα.

Ὁ ΣΤΡΑΤ. Εἶχες συνομιλίαν τόσον πρῶι μὲ τὸ Φερδινάνδο! Περὶ τίνος λοιπὸν πρόκειται; περὶ τοῦ ἐργοστασίου;

ΓΕΡΤΡ. Περὶ τίνος πρόκειται; θὰ σᾶς τὸ πῶ, γιατί εἶσθε σάν τὸν Ναπολέοντα· ὅταν ἀρχίζετε τὰς ἐρωτήσεις σας πρέπει κανεὶς νὰ σᾶς ἀπαντᾷ ἀμέσως. Ὑπέθεσα ὅτι, ἴσως, εἰς τὴν ἀρνησίν τῆς Παυλίνας διὰ τὸν Γκοντάρ, εἶνε ἀφορμὴ ὀλίγον ὁ Φερδινάνδος.

Ὁ ΣΤΡ. Ἄ, ἴσως ἔχεις δίκαιον!

ΓΕΡΤ. Ἐκάλεσα λοιπὸν τὸν κύριον Φερδινάνδο γιὰ νὰ πεισθῶ καὶ σεῖς μᾶς διεκόψατε ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὴν ὥραν ποῦ ἴσως θὰ ἐμάνθανα κάτι. (Ἡ Παυλίνα ἠμαιοῖγει τὴν θύραν τοῦ δωματίου της).

Ὁ ΣΤΡ. Ἄλλ' ἂν ἡ κόρη μου ἀγαπᾷ τὸν κύριον Φερδινάνδο..

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ) Ἄς ἀκούσωμεν.

Ὁ ΣΤΡ. Δὲν ἐννοῶ γιατί χθές, ὅταν τὴν ἐρωτοῦσα μὲ ἕνα τόνο πατρικὸ καὶ μὲ τόση γλυκύτητα, μοῦ ἐκρυσσε μὲ ὄλην τὴν ἐλευθερίαν ποῦ τῆς ἀφίνω, ἕνα αἶσθημα τόσῳ φυσικόν.

ΓΕΤΡ. Θὰ πῆ ὅτι δὲν τὰ καταφέρατε καλά, ἢ ὅτι τὴν ἐρωτήσατε σὲ στιγμή ποῦ ἐδίσταζε.... Ἡ καρδιά τῶν κοριτσιῶν εἶνε γεμάτη ἀντιλογίες

Ὁ ΣΤΡ. Πράγματι γιατί ὄχι; αὐτὸς ὁ νέος ἐργάζεται σάν λιοντάρι, εἶνε τίμιος, εἶνε ἀναμφιδόλως καλῆς οἰκογενείας...

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ) ὦ! ἐνόησα (ἐπανεισέρχεται).

Ὁ ΣΤΡ. Θὰ μᾶς δώσῃ πληροφορίας, ἂν καὶ μοῦ φαίνεται, ὅτι κρατεῖ κάποια ἐχεμύθεια. Ἀλλὰ σὺ θὰ γνωρίζῃς τὴν οἰκογένειά του, διότι σὺ μᾶς πῦρες αὐτὸ τὸ θησαυρό.

ΓΕΡΤ. Σοῦ τὸν ἐπρότεινα τῆ συστάσει τῆς γηραιᾶς κυρίας Μορέν.

Ὁ ΣΤΡ. Ἀπέθανε!

ΓΕΡΤ. (ἰδίᾳ). Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τὴν ἀναφέρω... (μεγαλοφώνως). Μοῦ εἶπεν, ὅτι ἔχει τὴ μητέρα του τὴν κυρία Σαρνύ, διὰ τὴν ὁποίαν τρέφει μεγάλην φιλοστοργίαν· μένει εἰς τὴν Βρεττάνην καὶ κατάγεται ἀπὸ μίαν παλαιὰν οἰκογένειαν αὐτοῦ τοῦ τόπου... ἀπὸ τοὺς Σαρνύ.

Ὁ ΣΤΡ. Ἀπὸ τοὺς Σαρνύ... Τέλος πάντων ἂν ἀγαπᾷ τὴν Παυλίνα, καὶ ἂν ἡ Παυλίνα τὸν ἀγαπᾷ, ἐγὼ, μ' ὄλην τὴν περιουσία τοῦ Γκοντάρ, τὸν προτιμῶ γιὰ γαμπρό. Ὁ Φερδινάνδος γνωρίζει τὴν ὑφαντουργία θ' ἀγοράσῃ τὸ κατάστημά μου μὲ τὴν προῖκα τῆς Παυλίνας· αὐτὰ θὰ ἔλθουν μόνα τους. Δὲν ἔχει παρὰ νὰ μᾶς πῆ ἀπὸ ποῦ ἔρχεται, τί εἶνε, τί ἔκανε ὁ πατέρας του... Ἀλλὰ θὰ δοῦμε τὴ μητέρα του.

ΓΕΡΤ. Τὴν κυρία Σαρνύ;

Ὁ ΣΤΡ. Ναί, τὴν κυρία Σαρνύ... δὲν εἶνε κοντὰ στὸ Sain-Malo; δὲν εἶνε στὴν ἄκρη τοῦ Κόσμου.

ΓΕΡΤ. Μεταχειρισθῆτε λεπτότητα, κανένα στρατήγημα παλαιοῦ στρατιώτου, καὶ θὰ μάθετε ἂν τὸ παιδί σας...

Ὁ ΣΤΡ. Καὶ γιατί νὰ μὴν τῆς μιλήσω μὲ λεπτότητα; Ἄ, νὰ χωρὶς ἄλλο ἢ Παυλίνα.

ΣΚΗΝΗ IV

Οἱ αὐτοί, Μαργαρίτα, εἶτα Παυλίνα

Ὁ ΣΤΡ. Ἄ, σὺ εἶσαι, Μαργαρίτα... Ὀλίγον ἔλειψε ἐξ αἰτίας σου ἀπόψε νὰ πεθάνῃ ἡ κόρη μου, ἀπὸ μίαν ἀπροσεξία... ἐξέχασες...

ΜΑΡΓ. Ἐξ αἰτίας μου, στρατηγέ, νὰ πεθάνῃ τὸ παιδί μου!

Ὁ ΣΤΡ. Ἐξέχασες νὰ βγάλῃς τὸ βάζο, ποῦ εἶχε μέσα τὰ ἄνθη μὲ τίς δυνατὲς ἐκείνες μυρουδιὰς καὶ τῆς ἤλθε σχεδὸν ἀσφυξία.

ΜΑΡΓ. Τὶ λέτε!.. Ἐγὼ ἔβγαλα τὸ βάζο ποῖν ἔλθῃ ὁ κύριος Γκοντάρ, καὶ ἡ κυρία θὰ εἶδε, ὅτι δὲν ἦτο μέσα ὅταν ἐντύσαμε τὴ δεσποινίδα.

ΓΕΡΤΡ. Ἀπατάσαι, ἦτον ἐκεῖ.

ΜΑΡΙ. (ιδία). Τὶ στριμμέν!.. (μεγαλοφώνως). Ἡ κυρία ἤθελε νὰ βάλῃ φυσικὰ λουλούδια στὰ μαλλιά τῆς μικρῆς κυρίας καὶ εἶπε: «Μπᾶ! δὲν εἶν' ἐδῶ τὸ ἀνθοδοχεῖον πιά»....

ΓΕΤΡ. Αὐτὰ τὰ βγίσκεις μόνη σου... Γιὰ νὰ δοῦμε, ποῦ τὸ ἔβαλες;

ΜΑΡΙ. Στὸ κάτω μέρος τῆς ταράτσας.

ΓΕΤΡ. (τῷ στρατηγῷ) Τὸ πύρατε ἐκεῖ, ὅταν ἐψάξατε τὴν νύκτα;

Ο ΣΤΡ. Ὅχι.

ΓΕΤΡ. Τὸ ἐπῆρα ἐγὼ ἢ ἰδία ἀπὸ τὴν κάμαρα τὴν νύκτα καὶ τὸ ἔβαλα ἐκεῖ. (δεικνύει τὸ ἀνθοδοχεῖον ἐπὶ τοῦ ἀνδῆρου).

ΜΑΡΙ. Σὰς ὀρκίζομαι, κύριε, στὴ ζωὴ μου...

ΓΕΤΡ. Μὴν ὀρκίζεσαι! (φωνάζουσα). Παυλίνα!

Ο ΣΤΡ. Παυλίνα!.. (Ἡ Παυλίνα εἰσέρχεται).

ΓΕΤΡ. Τὸ ἀνθοδοχεῖον ἦτο 'ς τὴν καμαρά σου ἀπόψε;

ΠΑΥΛ. Ναί, Μαργαρίτα. (ιδία). Ἡ κατ'υμέν! (μεγαλοφώνως). Θὰ τὸ ἐξέχασες.

ΜΑΡΙ. Μὰ πέστε λοιπόν, δεσποινίς, ὅτι τῷ φεραν ἐπίτηδες γιὰ νὰ σὰς ἀρρωστήσουν!

ΓΕΤΡ. Τὶ σημαίνει τὸ ἐφεραν!

Ο ΣΤΡ. Γρηὰ τρελλή! ἂν ἔχασες τὰ μυαλά σου δὲν πρέπει τουλάχιστον νὰ ρίχνῃς τὰ λάθῃ σου σὲ κανένα.

ΠΑΥΛ. (τῇ Μαργαρίτῃ). Σώπαινε! (Μεγαλοφώνως). Μαργαρίτα, ἦτο ἐκεῖ, τὸ ἐλπισμόνησες...

ΜΑΡΙ. Ἀλήθεια, κύριε, τὰ συγχίζω μὲ τὰ προχθεσινά...

Ο ΣΤΡΑΤ. (ιδία). Τὴν ἔχω στὸ σπῆτι μου πρὸ εἰκοσαετίας... αὐτὴ ἢ ἐπιμονὴ τῆς μου φαίνεται παράδοξος... καὶ ἢ ἱστορία τῶν λουλουδιῶν γιὰ τὰ μαλλιά;...

ΜΑΡΙ. (εἰς ἢν ἢ Παυλίνα κάμνει νεύματα). Κύριε, ἐγὼ θὰ τὸ εἶπα ἔτσι... Εἶμαι τόσῳ γρηὰ ποῦ καμμιὰ φορὰ ξεχνῶ.

Ο ΣΤΡΑΤ. Ἀλλὰ τότε γιὰ νὰ φαντασθῆς ὅτι μία κακὴ σκέψις ἤμποροῦσε νὰ ἔλθῃ σὲ κάποιον ἀπὸ τὸ σπῆτι;

ΠΑΥΛ. Ἀφῆστε τὴν, πατέρα. Ἔχει τόσῳ ἀγάπῃ γιὰ μένα, αὐτὴ ἢ καλὴ Μαργαρίτα, ὥστε καμμιὰ φορὰ γίνεται σὰν τρελλή.

ΜΑΡΙ. (ιδία). Ἐγὼ εἶμαι βέβαιη, ὅτι τῷ βάζο.

Ο ΣΤΡΑΤ. (ιδία). Διατὶ ἄρά γε ἢ γυναῖκά μου καὶ ἢ κόρη μου θὰ μὲ ἐγελοῦσαν; Ἐνας γέρω-λύκος, ὅπως ἐγὼ, δὲν κάθεται νὰ τὸν κτυποῦν οἱ τουφεκίς... ἐδῶ μέσα κάτι τρέχει.

ΓΕΤΡ. Μαργαρίτα, θὰ πάρωμε τὸ τσαῖ ἐδῶ, ὅταν ὁ κύριος Γκοντάρ κατέβῃ... Πὲς εἰς τὸν Φελίξ νὰ φέρῃ ἐδῶ ὅλες τίς ἐφημερίδες.

ΜΑΡΙ. Πολὺ καλὰ, κυρία. (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ V.

Γετροῦδη, ὁ Στρατηγός, Παυλίνα.

Ο ΣΤΡΑΤ. (ἀσπαζόμενος τὴν Παυλίαν). Οὔτε καλημέρα δὲν μοῦ εἶπες, κακοκόριτσο!

ΠΑΥΛ. (τὸν ἀσπάζεται). Μὰ καὶ σὺ ἀρχίζεις τίς γρύνιες μὲ τὸ τίποτε. Σὰς ἀναγγέλω, κύριε πατέρα μου, ὅτι θ' ἀναλάβω τὴν διαπαιδαγώγησίν σας. Εἶνε καιρὸς πλέον εἰς τὴν ἡλικίαν σου, νὰ εἶσαι ἡρεμὸς... Ἐνας νέος δὲν εἶνε τόσον ζωηρὸς, ὅσον σὺ! Τὴν ἐτρόμαξες τὴν Μαργαρίτα καὶ ὅταν οἱ γυναῖκες φοβοῦνται, λένε κάτι ψευματάκια καὶ δὲν ξεύρουν τίποτε....

Ο ΣΤΡΑΤ. (ιδία). Μακρὰ ἀπ' αὐτά. (μεγαλοφώνως). Ἡ διαγωγή σας, δεσποινίς κόρη μου, δὲν ἤμπορεῖ νὰ μᾶς καθησυχάσῃ τὸ αἶμα... Θέλω νὰ σὲ παντρέψω, σοῦ προτείνω ἕνα νέον....

ΠΑΥΛ. Ὁραῖον πρὸ πάντων, καὶ καλὰ ἀνεπτυγμένον!

Ο ΣΤΡΑΤ. Ἔλα, σιωπὴ, ὅταν ὁ πατήρ σας σὰς ὀμιλῇ... Ἐναν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος εἶνε κάτοχος λαμπρᾶς περιουσίας, τουλάχιστον ἐξαπλασίας τῆς ἰδικῆς σας, καὶ τὸν ἀποποιεῖσαι... Αὐτὸ μπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς, σὲ ἀφίνω ἐλευθέραν· ἀλλ' ἂν δὲν θέλῃς τὸν Γκοντάρ, πὲς μου ὅτι ἐξέλεξες κάποιον καλλίτερον, ποῦ τὸν ξεύρω...

ΠΑΥΛ. Μπᾶ, πατέρα!.. εἶσθε πιὸ διορατικὸς ἀπὸ μένα... Ποιὸς εἶνε;

Ο ΣΤΡΑΤ. Ἐνας ἄνδρας τριάντα, τριάντα πέντε ἐτῶν, ὁ ὁποῖος μ' ἀρέσει περισσότερο ἀπὸ τὸν Γκοντάρ, ἂν καὶ δὲν ἔχῃ περιουσίαν... Ἀποτελεῖ ἥδη μέλος τῆς οἰκογενείας μας.

ΠΑΥΛ. Ἐγὼ ἐδῶ δὲν βλέπω πουθενὰ συγγενεῖς.

Ο ΣΤΡΑΤ. Μὰ τί ἔχεις λοιπὸν κατὰ τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ Φερδινάνδου ὥστε νὰ μὴ θέλῃς...

ΠΑΥΛ. Ἄ, ἂ! ποιὸς σὰς εἶπεν αὐτὰ τὰ παραμύθια; στοιχηματίζω ἢ κυρία δὲ Γκρανσάν.

Ο ΣΤΡΑΤ. Παραμύθια! Δὲν εἶνε λοιπὸν ἀλήθεια; δὲν ἐσκέφθῃς ποτὲ αὐτὸ τὸ λαμπρὸ παιδί;

ΠΑΥΛ. Ποτέ!

ΓΕΤΡ. (τῷ Στρατηγῷ) Ψεύδεται! παρατηρήσατέ τὴν.

ΠΑΥΛ. Ἡ κυρία ἔχει, βεβαίως, λόγους, διὰ νὰ ὑποθέτῃ, ὅτι ἔχω συμπάθειαν διὰ τὸν ὑπάλληλον τοῦ πατρός μου. ὦ! σὲ βλέπω, θὰ σὲ κάμῃ νὰ πῆς: Ἐάν ἢ καρδιά σου, κόρη μου, δὲν ἔχῃ καμμιάν προτίμησιν ὑπανδρεῦσου τὸν Γκοντάρ! (τῇ Γετροῦδῃ). Ἡ πρᾶξις σας αὐτῇ, κυρία, εἶνε ἄτιμος! Νὰ μὲ κάμετε ν' ἀρνηθῶ τὸν ἐρωτὰ μου ἐμπρὸς εἰς τὸν πατέρα μου. ὦ, θὰ ἐκδικηθῶ!

ΓΕΤΡ. Δικαίωμά σας· ἀλλὰ θὰ πάρετε τὸν Γκοντάρ!

Ο ΣΤΡΑΤ. (ιδία). Μήπως υπάρχει διχόνοια μεταξύ των!..
Θά έρωτήσω τὸ Φερδινάνδο (μεγαλοφώνως). Τί λέτε λοιπὸν
μεταξύ σας;

ΓΕΡΤΡ. Ἡ κόρη σου, φίλε μου, μὲ μέμφεται διότι ἀντε-
λήφθην ὅτι ἀγαπᾷ ἓνα κατώτερόν της· προσεδλήθην πολὺ.

Ο ΣΤΡ. Τέλος πάντων δὲν τὸν ἀγαπᾷ;

ΠΑΥΛ. Πατέρα, ἐγὼ... ἐγὼ δὲν σᾶς ζητῶ νὰ ὑπανδρευθῶ!
Εἶμαι εὐτυχής! Τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὁ θεὸς μᾶς ἔδω-
κεν, σὲ μᾶς τίς γυναῖκες, ἐντελῶς ἐλεύθερον, εἶνε ἡ καρ-
διά μας... Δὲν ἐννοῶ διατὴ ἡ κυρία Γκρανσάν. ἡ ὁποία δὲν
εἶνε μητέρα μου, ἀναμιγνύεται εἰς τὰ αἰσθήματά μου.

ΓΕΡΤΡ. Ἐγὼ, παιδί μου, δὲν θέλω παρὰ τὴν εὐτυχία σου.
Εἶμαι θετή σου μητέρα, τὸ ξεύρω, ἀλλ' ἐὰν ἀγαπᾷς τὸ Φερ-
δινάνδο, θά... ..

Ο ΣΤΡ. (ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρά της) Τὶ καλὴ ποῦ εἶσαι!

ΠΑΥΛ. (ιδία). Θά σκάσω...

ΓΕΡΤ. Ναί, θά ἐλεφτα 'ς τὰ πόδια τοῦ πατρός σας νὰ
ἐπιτύχω τὴ συγκατάθεσί του, ἐὰν τὴν ἠρνεῖτο.

Ο ΣΤΡ. Νὰ ὁ Φερδινάνδος. (ιδία). Θά τὸν ἐξετάσω μὲ τὸ
ιδιό μου σύστημα, ἴσως μάθω κάτι τι.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΠΟΙΗΣΙΣ - ΕΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΤΥΠΟΣ

Η ΝΕΑ ΒΟΥΛΗ

Στὸ λόγο ποῦ ἔβγαλε ὁ Βασιλιάς μας, κατὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς
νέας Βουλῆς, εἶπε κοντὰ στ' ἄλλα ὅτι πρέπει ἡ βουλευτικὴ τούτη
περίοδος νὰ γίνῃ ἓνας σταθμὸς, γιὰ νὰ μποῦνε σὲ καλλίτερο δρόμο
τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους, ἡ δημοσία ἀσφάλεια, ἡ δικαιοσύνη, ἡ
ἐκπαίδευση, καὶ δὲν ξέρομε τί ἄλλο. Βέβαια δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ
ποῦ τ' ἀκούει ὁ κοσμάκης αὐτὰ τὰ πράματα. Σὲ κάθε ἀρχή, κάθε
Βουλῆς λέγονται καὶ ματαλέγονται, μὰ δὲ γίνονται. Τὸ ξέρομε πιά
καλλίτερα καὶ ἀπὸ τὸ «πάτερ ἡμῶν» πὼς δὲν πᾶμε καλὰ στὰ οἰ-
κονομικὰ μας, πὼς δημοσία ἀσφάλεια οὔτε στὶς πολιτείες οὔτε στὰ
χωριά ὑπάρχει, πὼς δικαιοσύνη εἶνε σήμερα ἡ θέληση τοῦ βουλευ-
τή, πὼς ἐκπαίδευση εἶνε σήμερα ἡ καθαρεύουσα, καὶ πὼς ὅλα αὐτὰ
εἶνε ὁ φριχτὸς βραχυῶς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Ἀλλὰ ποιὸς θά εἶνε
ἐκεῖνος ποῦ θὰν τὰ πατήσῃ αὐτά, ποῦ θὰν τὰ πνίξῃ, καὶ ποῦ θὰ
ἐπιβάλλῃ τὰ σωστὰ καὶ τὰ ἐθνοσωτήρια; Ὁ κ. Δηλιγιάννης ἢ ὁ κ.
Θεοτόκης, ἢ ὁ κ. Τάδε; Μὰ αὐτοὶ εἶνε ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς τῆς
τέτοιας καταστάσεως ποῦ μποροῦμε — τίποτα λιγότερο — φαυλο-
κρατία νὰ τὴν ὀνομάσωμε, καὶ αὐτοὶ εἶνε ἐκεῖνοι ποῦ ἔχουν τὴν κά-
ποια μερίδα τους, ἀπὸ τὴν τιμημένην χρεωκοπία μας, κυ' ἀπὸ τὸ δο-
ξασμένο μας τὸ 97. Ὡστε ποιὸς ἄλλος; Οἱ βουλευταὶ; Μὰ αὐτοὶ
ἴσα ἴσα βρίσκονται βουλευταὶ γιὰτὶ εἶνε γεννήματα τῆς τέτοιας κα-
ταστάσεως. Γιατὶ δὲ θᾶβγαῖναν βουλευταὶ, ἂν δὲν καταστρέφονταν
τὰ οἰκονομικὰ ἀπὸ τοὺς ἀναρίθμητους διορισμοὺς τῶν ψηφοφόρων
τους σὲ δημόσιες θέσεις — ἀργία καὶ μισθός, οὔτε ἂν τῆς δημοσίας
ἀσφαλείας ἢ ἔλλειψη δὲν τοὺς βοηθοῦσε στὶς διάφορες μπερμπαν-
τοδουλιές τους, οὔτε ἂν ἡ δικαιοσύνη δὲν ἦταν ἡ θέλησή τους μονά-
χα, οὔτε ἂν ἡ ἐκπαίδευση αὐτῶν τῶν ἴδιων ἦταν ἀλλοιώτικη, καὶ
δὲ γελιόταν ὁ κοσμάκης μὲ τίς ρητορίες τους στὴν καθαρεύουσα,
πέρνοντας, γιὰτὶ δὲ νοιώθει, σὰ σπουδαῖα καὶ μεγάλα, τ' ἀνόητα
καὶ τὰ ψεύτικα ποῦ τοῦ λένε. Κ' ἐμεῖς χαιρετᾶμε μαζὶ μὲ τὸ βα-
σιλιά μας, τὸ ἀνοιγμα τῆς καινούριας Βουλῆς, μὰ δὲν περιμένομε
ἀπ' αὐτὴ στηρίγματα οἰκονομικὰ, καὶ ἀσφάλεια, καὶ δικαιοσύνη, καὶ

ἐκπαίδευση, ἀκόμα καὶ στρατὸ καὶ στόλο. Ἐμεῖς περιμένομε ν' ἀρχίσῃ πάλι κάποια σοβαρὴ συζήτηση γιὰ τὶς εὐθύνες τοῦ πολέμου, κάποια ἐθνικὴ ρητορία ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε ἀπόγονοι ἐκείνων ποῦ ἔχτισαν τὸν Παρθενῶνα κ' ἐκείνων ποῦ ἔδωξαν τὴν Τουρκία, κ' ὅτι πρέπει νὰ πᾶμε νὰ πάρουμε τὴ Μακεδοῖα, τὴν Ἡπειρο καὶ τὴ Θράκη. Περιμένομε κάποιο μάλωμα γιὰ τὸ προσβλημένο τὸ φιλότιμο τοῦ τάδε βουλευτῆ, καὶ γιὰ τὴν κυβερνητικὴ παραμέληση τοῦ τάδε ἀδικημένου πολίτη, καὶ γιὰ τὸ μὴν προβιβασμὸ τοῦ τάδε ἀντρείου ἀξιωματικοῦ. Περιμένομε ἀκόμα φωτεινὲς κρίσεις γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ λαοῦ, καὶ στὸ λαὸ βάλσιμο μεγαλείτερων φόρων γιὰ χάρη τῆς ἐλευθερίας τούτης. Περιμένομε... καὶ τί δὲν περιμένομε! Οἱ μεγάλοι ἄντρες ἀπὸ τώρα τρίβουν τὰ χέρια τους μὲ εὐχαρίστηση, οἱ πατριῶτες ὄνειρεύονται τὴ μελλούμενη δόξα, κ' ἡ νέα Βουλὴ ἀκολουθαίει τὸ δρόμο τῆς γιὰ τὴν ἐθνικὴν ἐκείνη ἐργασία, ποῦ θὰ δημιουργήσῃ μιὰ μέρα τὴν πιὸ τιμημένην δεύτερη χρεωκοπία μας, καὶ τὸ πιὸ δυσασμένο δεύτερο 97 μας. Ἀλλὴ στὸ μεταξὺ ἄς φωνάξουμε κ' ἐμεῖς μαζί μὲ ὅλους.

— Ζήτω τὸ ἔθνος.

— Ζήτω ὁ Βασιλιάς.

Ρήγας Γκόλφης

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Οἱ νέοι. Ὁ κ. Schuré ἔγραψε διὰ τὴν Ἰταλικὴν νεότητα, ὅτι δὲν εὕρισκε καταλλήλου ἀναγεννητικὸν ὄργανον τὸν συνθηματικὸν «Σαδυσμὸν» καὶ τὸν κενὸν «Νιτσεισμὸν». Δὲν πιστεύω νὰ εὕρισκῃ τὰ παρόμοια καὶ ἡ ἴδική μας νεότης μέσα πρὸς τὴν ἐθνοφυλετικὴν ἀναγέννησίν μας καλλιτεχνικῶς. Ἡ νεοελληνικὴ τέχνη ἔχει εὐδιάκριτην παράδοσιν.

Ἐπειτα τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Θὰ ἐσυμβούλευε κανεὶς σεβασμὸν πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς γραφομένης καὶ συγχρόνως συμβιβασμὸν τῆς πρὸς τὴν πραγματικότητά καὶ τὴν ἀλήθειαν. Ὅχι τὴν ὁμοιολίθειαν. Ἀποφεύγετε «τὰς ἀπομιμήσεις».

Καὶ γενικῶς: Χωρὶς ἀναχρονισμοὺς καὶ καυώματα μικροχαρῆ: ἐπιστροφὴν πρὸς τὸν Σολωμὸν. Δὲν ἔχομεν τίποτε νὰ χάσωμεν. Εἶνε ἀκινδυνότατη ἡ ἐπιρροὴ τοῦ πουριτανοῦ ἐκείνου.

Ὀλιγώτερα αἰσθηματολογία καὶ περισσότερος «νοῦς». Περισσότερα φύσις καὶ περισσότερον φύσις.

Διὰ τὸν διδίσκλον Πιλιμῆν. Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τελευταίου μου ἄρθρου διὰ τὴν «Ἀσάλευτην ζωὴν» ἔλαβα μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ ἑναυ γηραιὸν Ἐπτανήσιον λόγιον. Μοῦ γράφει «ὁ κ.

Παλαμᾶς εἶνε πολὺ ποιητῆς. Διδάσκαλος. Ὅμως, παρατηρῶ, μέσα εἰς τοὺς στίχους του πρὸ πάντων ξανασκέπτεται ὅσα ἐσκέφθησαν ἄλλοι διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἡδονὴν ἐκείνων· σκέπτεται πρὸ πάντων χάριν ἡδονῆς· εἶνε ἕνας ἡδονιστῆς τῆς σκέψεως. Δὲν τὸν ἀπασχολεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς δι' ἄλλον λόγον παρὰ διότι εἶνε μία εὐάρεστος ἐνασχόλησις» Καὶ τοῦ ἀπήντησα μὲ τὰ ἴδιά του λόγια: «ὅμως εἶνε ποιητῆς. Εἶνε περισσότερον ἀπὸ ὅλους μας ποιητῆς».

Περὶ γλώσσης ὁ λόγος. Ὁ κ. Δροσίνης εἶπε: «Θὰ ὠφελοῦσαν πολλοὶ δημοτικισταὶ τὴν δημοτικὴν ἐὰν ἀπεφάσιζαν νὰ τὴν ὑποστηρίζουν μόνον θεωρητικῶς...

Δε' ἕνα φωτισμένον κριτικόν. Σᾶς δίδομεν ὄχι μίαν ἀλλὰ τέσσαρας κλειψύδρας — ὅπως ὁ Μαρτιάλης εἰς τὸν Κίνναν — διὰ νὰ ἔχετε καιρὸν νὰ ὁμιλήσετε ἀναλυτικὰ — διότι ἡ ἀναλυτικότης σᾶς χαρακτηρίζει — περὶ τῶν στιχοκρατόρων μας. Τοῦ Σουρή καὶ τοῦ Πολέμη. Νὰ ἐπαναλάβετε τὴν σύγκρισιν τοῦ πρώτου πρὸς τὸν Σολωμὸν καὶ τοῦ δευτέρου πρὸς τὸν κ. Παλαμᾶν. *Nota bene* καὶ τοῦτο: μια κυρία ἀφοῦ ἐδιάβασε κάποτε εἰς τὴν «Ἐθνικὴν ἀγωγὴν» ἕνα ποίημα τοῦ κ. Πολέμη ἔστειλε συγχαρητήριον γράμμα πρὸς τὸν κ. Παλαμᾶν. Βλέπετε ὁμοιάζουν τὰ ὀνόματα. Ἐν ᾧ τὰ ὀνόματα τοῦ Σιμωνίδου καὶ τοῦ Σολωμοῦ τοὺς ὁποίους συνέκρινε κάποιος ὁμοιάζουν καθὼς εὐστοχώτατα παρετήρησεν ἕνας δημοσιογράφος μόνον εἰς τὸ ἀρχικὸν γράμμα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τελικόν.

Οἱ Μεταφρασταί. Ἴδου λοιπὸν ὅτι δὲν ἀσχολούμεθα μόνον εἰς *via Francia* μεταφράσεις τῶν Εὐρωπαϊῶν ἀλλὰ κάμνομεν καὶ κάτι καλλίτερον. Ὁ Πολυλάς, ὁ Καλοσγοῦρος, ὁ Γλαῦκος Πόντιος, ὁ κ. Πάλλης, ὁ κ. Γρυπάρης. Καὶ ὁ θαυμαστὸς μεταφραστῆς τοῦ Θεοκρίτου ὁ Κύπριος Σίμος Μενάρδος. Ἡ δημοτικὴ διάλεκτος τοῦ κ. Μενάρδου πηγάζει ἀπὸ *integros fontes* κατὰ τὴν Λουκρητιανὴν ἔκφρασιν. Τί νὰ πῶ καὶ διὰ τὴν στιχουργίαν του; Ὁ Θεόκριτος εὕρηκε ἄξιον μεταφραστὴν. Καὶ δὲν πρόκειται περὶ τῶν δημοτικῶν θεματογραφῶν. Εἶνε ἄπειροι τὸν ἀριθμὸν.

Οἱ μεταφρασταὶ ἐκδίδουν καὶ εἰς βιβλία τὰς μεταφράσεις των. Ὁ κ. Μάνος τὴν Ἀντιγόνην ὁ κ. Περγιαλίτης τὴν Μῆδειαν. Ἄς τὸ μάθωμεν: καλαὶ μεταφράσεις τῶν κλασικῶν εἶνε τὸ ἄλφα κάθε μεγάλης φιλολογίας. Δὲν θέλω νὰ πῶ διατὶ περισσότερον εἰς ἡμᾶς. Καλαὶ μεταφράσεις...

Ἐχω βέβαια καὶ τὰς ἀνιρρήσεις μου διὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον μεταφέρονται τὰ ἔργ' αὐτά. Ἀλλὰ μήπως δὲν εἶνε δοκιμαὶ ὅλα; Καὶ δὲν διατελούμεν ὑπὸ τὸ κράτος προλήψεων; Πρέπει νὰ γίνωμεν Βελερεφόνται τῆς Προλήψεως — Χιμαίρας.

Διὰ τοὺς ἐθνικόφρονες. Πάλιν καὶ πάντοτε ὁ Σολωμὸς

«να θεωρήσωμεν ἔθνικόν τὸ ἀληθές». Οὔτε τήβεννοι, οὔτε φουστα-
νέλλαι οὔτε χιτῶνες Ἴονικοὶ θὰ μᾶς ἀλλάξουν τὴν ἔθνικότητα. Ἔτσι,
δὲν ἀδικῶ τοὺς φρακοφοροῦντας.

Μεγαλοφυῆς κρινόμενος ἀπὸ μεγαλοφυᾶ. Ὁ κ. Ἀνα-
στασόπουλος ὑποθέτει, ὅτι μόνον μεγαλοφυῆς ἤμπορεῖ νὰ κρίνῃ με-
γαλοφυᾶ. Καὶ δι' αὐτὸ ἐπιχειρεῖ εἰς ἓνα φυλλάδιον νὰ κρίνῃ τὸν
Βλάσην Γαβριηλίδην. «Ἐχει» λέγει, «ὄλην τὴν φαινομένην ἐπι-
πολαιότητα τῆς μεγαλοφυΐας». Ἔτσι φαίνεται θὰ ἐξηγῆ καὶ τὴν ἰδι-
κὴν του ἐπιπολαιότητα.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ φυλλαδίου αὐτὸ ἀπεκόμισα. Ἄλλοτε
μὲ μίαν «ἀστραπὴν» του κατέκαυσε «τοὺς μαλλιάρους». Τώρα μὲ
ὄλην «τὴν ἐπιπολαιότητα τῆς μεγαλοφυΐας» κρίνει τὸν Γαβριηλίδην.
Τὸ πρᾶγμα εἶνε χωρὶς σημασίαν. Ὁ κ. Γαβριηλίδης; Ταξιθεύει...

Ὁ Προμηθεὺς καὶ ὁ κ. Βιρλέντης. Ὁ Ἡρακλῆς τὸν
ἐλύτρωσε καὶ ὁ κ. Β. τὸν ἐξανακάρφωσεν εἰς τὸν Καυκάσιον βρά-
χον. Αὐτὸ συνάγει κανεὶς ἀπὸ μίαν μετάφρασιν ποῦ ἐπεχείρησε τοῦ
Αἰσχύλου. Καὶ ἄλλα «ἄπερ ἔον γραφῶσι καθ' ἓν οὐδὲ τὸν Ἀκρί-
ταν χωρήσαι...»

Αἶνον «ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων». Αὐτὸ κάμνει καὶ
ἡ φιλολογία μας. Τὰ παιδαρέλια! Ἄμῃ οἱ βετεράνοι; Μήπως ὁ Χρι-
στός δὲν εἶπε νὰ γείνωμεν «ἀπλοὶ ὡσπερ τὰ παιδιά»; Ἡ χάρις τῆς
νεότητος δὲν εἶνε ἡ νεανισκευομένη χάρις τοῦ κ. Παγανέλη μὲ τὸ
ἀρχαῖκόν παράστημα—ὁ φιλάρχαιος κ. Πῶπ ἔχει ἀντίρρησιν;—καὶ τὴν
κυματίζουσιν γραβάταν. Ἄλλὰ διὰ τὸν κ. Παγανέλην θὰ ἦτο καλὸν
νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὰ εἰρωνικὰ λόγια ἐνὸς μυθιστορήματος τοῦ Ρώσ-
σου Μερσεκόφσκη: «Πρέπει αἱ λέξεις νὰ στεροῦνται κάπως ἐννοίας.
Πρέπει νὰ ρέουν, νὰ θροοῦν, νὰ κελαδοῦν, χωρὶς νὰ νύσσουσι τὴν
ἀκοὴν καὶ τὴν καρδίαν· τότε μόνον εἶνε δυνατὴ ἡ ἀληθὴς ἀπόλαυσις
τοῦ ὠραίου»... Ὁ «ἀκλόνητος στύλος» τῆς ἀρχαΐζουσας δὲν θὰ ἔχη
ἀντίρρησιν.

Τί εἶνε ποῦ μᾶς κάμνει τρελλούς. Φυσικώτατον νὰ τρελ-
λαίνεται ὁ Βιζυηνός, νὰ παύῃ ζῶν πνευματικῶς ὁ Μητσάκης, ἓνας
ιδιοτυπώτατος ἀκόμη λογογράφος ποῦ εἶνε σχεδὸν ἄγνωστος ὁ Κ.
Ἰεροκλῆς, νὰ τρελλαίνεται ἐκεῖνος ποῦ μᾶς ἐχάρισε τὸ μνημεῖον τῆς
Ἀφεντάκη καὶ τὸν Σάτυρον μὲ τὸν Ἔρωτα, ὁ Γιανούλης Χαλεπᾶς,
ἀκόμη νὰ πεθαίνῃ φθισικὸς ὁ Βιτσάρης νὰ φυγαδεύονται ἀπὸ τὴν
Ἑλλάδα οἱ Γύζηδες, οἱ Μορεᾶς, ὁ Ράλλης. Φυσικώτατον νὰ τρελ-
λαίνεται κανεὶς ὅταν εὐρίσκεται μέσα εἰς ἓνα φρενοκομεῖον ἀπέραν-
τον ὅπου ὅλοι, καθὼς ἓνας μανιακὸς ποῦ ἐψυχοθεράπευεν ὁ Ἐσκι-
ρόλ, νομίζουν ὅτι τοὺς εἶνε ἀναγκαῖα μία σοβαρότης αὐθυπόβλητος
—σοβαρότης θεοῦ πατρὸς.

Ὁ Σολωμός. Ἦξευρε Ἑλληνικὰ, ἔγραφεν εἰς τὴν νεότη-
τά του λατινικοὺς στίχους, μᾶς ἄφησεν Ἰταλικά ποιήματα, ἀνεγί-
νωσκε τὸν Μπαῦρον *ad aperituran libri* καὶ περισσότερον ἀπ'
ὄλα «ἐκλείεν εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν Ἑλλάδα». Ὅχι τὴν Ἑλλάδα
τῶν ἐπιφωνημάτων πρὸς τὴν φευγάτην θεότητα τῶν Ὀλυμπίων, ἀφοῦ
σχεδὸν ποτὲ δὲν τοὺς ἀνεφερεν εἰς τοὺς στίχους του. Τοὺς ἀφήκεν εἰς
τὴν διάκρισιν τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου. Τὴν Ἑλλάδα. Ὁ βυζαντηνό-
πνοος αὐτὸς διδάσκαλος μᾶς ἐκληροδότησε συντρίμματα. Νομίζει κα-
νεὶς διὰ τοῦτο πῶς θὰ ἦτο σύγχρονος τοῦλάχιστον τῆς Ἡρίνης καὶ
τῆς Σαπφούς.

Ἔως προχθὲς δὲν ἠξεύραμεν ποῦ νὰ τὸν διαβάσωμεν. Ἡ ἔκδο-
σις τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ζακύνθου ἀκόμη ἦσαν πράγματα δυσεύ-
ρετα. Ἄλλὰ προωδεύσαμεν καὶ εἰς τοῦτο. Ὁ Μαρασλῆς, ἡ Ζακυν-
θία ἐπιτροπὴ, ἀκόμη καὶ ὁ κ. Φέξης ἔκαμαν ἐκδόσεις. Θέλουν νὰ
τοῦ στήσουν καὶ προτομὴν εἰς τὰς Ἀθήνας—ἂν καὶ τοῦτο δυστυ-
χῶς ἀνέλαβαν οἱ ἀκατάλληλοι.

Ἔως ἐδῶ. Ἄλλὰ χρειάζεται πολὺ περισσότερον. Ὁ Σολωμὸς
εἶνε κατὶ πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι φαντάζεται ἡ φιλολογοῦσα
νεολαία τοῦ τόπου. Πρέπει νὰ τὸν ἐπιβάλωμεν ἄλλως παρὰ εἰκονι-
κῶς. Ἄς μὴν ἀναφέρῃ τίποτε ὁ Larousse ἢ ὁ Berthelot εἰς τὰ
λεξικά των διὰ τὸν διδάσκαλον. Ποῦ ἄφησεν ἡ Φαναριωτικὴ ἰδιοτέ-
λεια τοῦ Ἀλ. Ραγκαβῆ; Ἄς τὸν εἶπεν ὁ κ. Εὐαγγελίδης ὁ φιλό-
σοφος καθηγητῆς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πανεπιστημίου χυδαῖον—εἶνε τόσον
ἀσήμαντον! Ὁ Σολωμὸς εἶνε πολὺ «πνεῦμα» ὅσο καὶ ἂν ἦσαν σαρ-
καδέστατα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἡρέμου του προσώπου. Καὶ ποῖος
ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Καποδίστριαν εἶνε τόσον μεγάλος εἰς τὸν
αἰῶν' αὐτὸν αἰῶνα συγχύσεων;

Α. Κριμπάνης

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ "ΑΚΡΙΤΑ,"

—Εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος τῆς *Byzantinische Zeitschrift* (τῆς
28 Φεβρουαρίου 1905) ὁ κ. **K. Krumbacher** ἀναφέρει ἐπαινε-
λημμένως τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν βιβλιογραφῶν τὰς εἰς αὐτὸ δημο-
σιευθείσας μελέτας τὰς ἀναγομένας εἰς τὰς Βυζαντινὰς σπουδὰς. Δη-
λαδὴ τοῦ κ. Πολίτου: Τὸ ἄσμα τῶν νιῶν τοῦ Ἀνδρονί-
νικου. Τοῦ κ. Νίκου Βέη: Τὸ Ἀνδρονικόπουλλο καὶ: Τὸ
βραχὺ χρονικὸν τῶν ἐτῶν ἀπὸ κοσμογονίας 6903-6943.
Καὶ τοῦ κ. Σίμου Μενάρδου: Ὁ Διγενὴς τῆς Κύπρου.
—Ἡ *Revue Mondiale* εἰς τὸ Παρίσι, ὁμιλεῖ περὶ τοῦ «Ἀκρίτα»
ὡς τῆς μόνης σοβαρᾶς ἐπιθεωρήσεως τῶν Ἀθηνῶν, ἰδιαίτερος δὲ

κάμνει μνείαν τοῦ πολιτικοῦ ἄρθρου τοῦ ἀγαπητοῦ μας συνεργάτου κ. Δ. Π. Δημητριάδου: Ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ πόλεμος τῆς Ἀκρας Ἀνατολῆς, τοῦ δημοσιευμένου εἰς τὸν Α' τόμον σ. 229.

— Τὰ Χρονικά τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τοῦ ἐν Ρώμῃ τῆς Ἰταλίας ἑλληνολατινικοῦ συλλόγου (**Cronache di Civiltà Ellenolatina**) τοῦ ἰδρυθέντος ὑπὸ τοῦ κ. **Angelo de Gubernatis** καὶ σκοποῦντος τὴν ἀναζωπύρωσιν καὶ ἀναγέννησιν τῶν ἑλληνολατινικῶν φυλῶν, εἰς τὸ τεῦχος τῆς 20ης Νοεμβρίου 1904 δημοσιεύουν μελέτην τοῦ ἐκ Ζακύνθου κ. Μαρίνου Σιγούρου περὶ τῶν νεοελληνικῶν περιοδικῶν τῆς ὁποίας ἀποσπῶμεν τὰ κατωτέρω:

«Αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ εἶναι δρόμοι ἐκπαιδείσεως καὶ ἐκλαϊκέυσεως τοῦ πνευματικοῦ φωτός, πλεόν λυσιτελεῖ παρὰ τὰ σχολεῖα καὶ τὰ Πανεπιστήμια. Ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ φιλολογικῆς προόδου ἐβγήκαν εἰς τὸ φῶς πολλὰ περιοδικὰ, περιοδικὰ ποῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γεννιοῦνται καὶ πεθαίνουν χωρὶς νὰ προσφέρουν τὴν παραμικρὰν ὠφέλειαν εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας καὶ ἐπομένως χωρὶς νὰ ἀφήσουν οὐδὲν ἴχνος τῆς περιττῆς ζωῆς των. Ἄς κοιμῶνται ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν δικαίᾳ λήθῃ ἐκεῖνοι ποῦ ἔκαμαν τὰ πρῶτα ἀβέβαια βήματα.

Εὐτυχῶς εἶναι καὶ ἔξαιρέσεις. Μερικὰ περιοδικὰ σὰν τὴν Ἑστία, τὴν Τέχνην καὶ τὸν Διόνυσον ἔδωσαν μίαν ἀληθινὴν ὠθησιν πρὸς τὰ ἔμπροσ. Οὕτω ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία ἐδυναμώθη, τελευταίως μάλιστα ἡσχολήθησαν μὲ αὐτὴν διάφοροι Εὐρωπαῖοι συγγραφεῖς, ὁ Αἰμίλ. Λεγκράν, ὁ Ἰωάννης Κάννα, ὁ Γουλιέλμος Φελίτσιος Νταμιάνη, ὁ Κρουμπάχερ, ὁ Δίτερικ καὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι παρατήρησαν μίαν ἐνθαρρυντικὴν κίνησιν, μίαν χαραυγὴν ποῦ ὑπόσχεται πολλά. Ἡ Νεοελληνικὴ φιλολογία προσεπθάησεν νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ξένων φιλολογικῶν καὶ τώρα εὐρίσκεται εἰς μίαν περίοδον ζυμώσεως. Διὰ τοιαύτην ἐποχὴν τὰ περιοδικὰ ἔχουν μεγάλην σημασίαν».

Ἐκ τῶν ἀναφερομένων δὲ εἰς τὸν «Ἀκρίταν» ἀναγράφομεν τὰ ἀκόλουθα:

«Ὁ «Ἀκρίτας» εἶναι ὄργανον τῶν νέων στρατιωτῶν τῆς φιλολογίας μας καὶ γράφεται ἀπὸ τοὺς νέους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς οἱ ὅποιοι εἰς τὸν πνευματικὸν δρόμον τοῦ ἔθνους παρέχουν καλὰς ἐλπιδάς. Οἱ νέοι οὗτοι φιλόλογοι καὶ ποιηταὶ ἐνωμένοι ἐν σώματι παρὰ τὸ λάβαρον τῆς δημοτικῆς γλώσσης μάχονται ἕνα ἅγιον πόλεμον ἐναντίον τῶν ὀπαδῶν τῆς καθαρειούσεως οἱ ὅποιοι δὲν θέλουν νὰ καταλάβουν ὅτι αἱ γλώσσαι καθὼς καὶ τὰ ἔθνη προοδεύουν καὶ ἀναπτύσσονται. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι εἶναι προικισμένοι μὲ τά-

λαντον καὶ ἔχουν φωτεινὴν τὴν ψυχὴν· καὶ ἂν δὲν ἔχουν ὅλοι τὰ στερρὰ θεμέλια μιᾶς εἰλικρινοῦς παιδείσεως ἀσθάνονται ὅμως τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ σπρώξουν πρὸς τὰ ἔμπροσ τὴν ζωὴν. Θὰ εἶναι οἱ δημιουργοὶ μιᾶς νέας τέχνης διότι ἀπέρριψαν ἤδη μὲ περιφρόνησιν τὴν φλύαρον ποίησιν τῶν ἀρχαῖζόντων ποῦ εἶχον μεταβάλει τὴν τέχνην εἰς παιδιὰν μιμούμενοι ἀθύρματα ξένων φιλολογικῶν ποῦ ἔχουν παρακμάσει. Οἱ πλεόν πνευματώδεις ἀπὸ τοὺς νέους ἀκολουθοῦν τὰ δημοτικὰ τραγούδια τὰ ἔξοχα νεοελληνικὰ τραγούδια ποῦ ἐξετιμίσθησαν, συνηθροίσθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Τωμαζέο, τοῦ Φωριέλ καὶ τοῦ Πασσώβ, ποῦ ὁμοιάζουν μὲ μαγικὰ παλάτια ἁρμονίας καὶ καλλονῆς καὶ εἰς τὰ ὅποια ἐγκρύπτονται καθὼς εἰς ἀπύκρυφην πηγὴν οἱ ἄφθιτοι θησαυροὶ τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ὁ ἔθνικὸς ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος Σολωμὸς ἐν τῇ ἀπομιμήσει τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος δημιουργὸς μιᾶς φιλολογικῆς ἀναγεννήσεως ὕστερα ἀπὸ τὴν ἔθνικὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος».

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Εἰς τὸν «**Européen**» τῆς 12/25 Φεβρουαρίου ὁ κ. Μαυρίκιος Κὰν γράφει περὶ τῆς ἰδρυθείσης εἰς τὸ Παρίσι ἐνώσεως διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Ἑλληνικῶν δικαιωμάτων ὑπὸ ἀνθρώπων τῆς περιωπῆς τῶν κ. κ. Ὁμόλλ, Γκριμανέλλι, Κλεμανσώ, Κοσίν, Οὔσσαί, Ρέιναχ, ἐπιχειρεῖ ὅπως ἀκαταλλῆως νὰ εἰρωνευθῇ τὸ γεγονός. Τὸ ὅτι μία ἀτυχῆς περίστασις μᾶς ἐπέβαλεν ἕναν ἀποτυχόντα συμβιβασμὸν καὶ ὄχι συμμαχίαν πρὸς τὸν παραδεδομένον ἐχθρὸν μας, τοῦτο δὲν εἶνε δεῖγμα ὅπως διόλου σωβινισμοῦ στενοκεφάλου ἐκ μέρους μας. Ἀνθρωποὶ ποῦ ἔχουν σπουδία τὴν ἐθνικὴν μας ψυχὴν ὀλιγώτερον ἐπιπόλαια παρ' ὅσον ὁ κ. Kahn τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα ὁ ἔθνικὸς μας μυθιστοριογράφος Καρκαβίτσας παρατήρησαν ὅτι «ὁ νέος ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει τὰ κοσμοπολιτικώτερα ἰδεώδη ἀρκεῖ νὰ τοῦ ἀποδοθῶν τὰ δίκαιά του». Καὶ ὅτι τὰ δίκαιά του στηρίζονται ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἀποδεικνύει ἡ «ἐθνογραφία τῆς Μακεδονίας» τοῦ καθηγητοῦ εἰς τὴν Βέρνην Κέπετζη, δημοσιευθεῖσα εἰς τὸν «**Courrier Européen**» καὶ τὸ **Bulletin d'orient** μὲ τὴν σχολειανὴν του στατιστικὴν, ἡ στατιστικὴ τοῦ Χιλμὴ πασσά, καὶ ἡ στατιστικὴ τῆς «Πολιτικῆς Ἀνταποκρίσεως τῆς Βιέννης». Ὅσον διὰ τὸν πολιτισμὸν μας αἱ εἰρωνεῖαι τοῦ κ. Κὰν δὲν ἔχουν πέρασιν. Ἄλλοι εἰδικώτεροί του ὁ Πέρσου, ὁ Μπάλφουρ, ἡ Ἀγγλικὴ δημοσιογραφία γνωρίζουν ποῖοι εἶνε οἱ σημερινοὶ ταραξῖαι τῆς Μακεδονίας. Ὁ ἀν-

θρωπισμός του κ. Καν εἶν' ἔωλος κάπως. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν ἐπισκεφθῆ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Σόφιαν...

Ἀκόμη ὁ κ. Φερδινάνδος *Herold*, ἐκ τῶν διευθυντῶν τοῦ περιοδικοῦ, γράφει περὶ τοῦ ἀποθανόντος γάλλου κριτικοῦ *Μαρκέλλου Σβόμπ*: «ὅταν εἰς ἓνα συμπόσιον φιλικὸν προσφερθὲν ἀπὸ Γάλλους συγγραφεῖς εἰς τὸν κ. Φερδινάνδου Γκός, ὁ Μάρκελλος Σβόμπ ἀπήθυσεν εἰς τὸν φιλοξενούμενον ὡς καληνῶρισμα: ἐσεῖς καὶ ὁ Γεώργιος Μπράνδες μόνου ἀξίζετε σήμερον τὸν τίτλον Εὐρωπαϊοῦ κριτικοῦ—ἐλησμονοῦσε νὰ προσθέσῃ καὶ τὸν ἑαυτὸν του. Διότι ὑπῆρξεν μέγας κριτικὸς καὶ γόης συγγραφεύς. Ἐπειτα ὁμιλῶν διὰ τὰ ἔργα τοῦ Σβόμπ ὁ κ. *Herold* ζεχωρίζει τὸ «*Le livre de Monelle*». Ἐὰν μεταξὺ τῶν βιβλίων τοῦ Σβόμπ ὀφείλει νὰ ἐπιζήσῃ ἓνα, εἶνε τοῦτο, ἐπιλέγει.

Εἰς τὴν *Revue mondiale* τῆς 28/10 Φεβρουαρίου ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Παῦλος Μπουρζέ γράφει «συμβουλὰς εἰς νέου». Ἀποσπῶμεν τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ χαρακτηριστικοῦ ἀρθριδίου: «Ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη, ἡ σὴφρων, ἀναγνωρίζει ὅτι πέραν ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς ἀναλύσεώς της ἐκτείνεται ἡ περιοχὴ τοῦ Ἀγνώστου. Ὁ γερο-Διττρέ ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἐπάνω κάτω ἄγιος, ὠμίλησε θαυμασίως περὶ τοῦ ὠκεανοῦ αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου ποὺ πλήττει τὸ ἀκρογιάλι μας, ποὺ βλέπομεν ἐνώπιόν μας, πράγματι ὑφιστάμενον, διὰ τὸν ὁποῖον οὔτε βάρκαν ἔχομεν οὔτε πανί. Εἰς ἐκείνους ποὺ θὰ σοῦ ποῦν ὅτι ὀπίσω ἀπὸ τὸν ὠκεανὸν αὐτὸν κενὸν ὑπάρχει, ἡ ἄβυσσος ἡ μαύρη καὶ τοῦ θανάτου, ἔχε τὸ θάρρος ν' ἀποκρίνεται: «Ποῦ τὸ ξέρετε;..» Κ' ἐπειδὴ γνωρίζεις, ἐπειδὴ δοκιμάζεις ὅτι μία ψυχὴ ὑπάρχει μέσα εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, ἐργάσου εἰς τρόπον ποὺ νὰ μὴν ἀποθάνῃ προτιμότερά σου. Ἡ Γαλλία ἔχει ἀνάγκην νὰ σκεπτόμεθα ὅλοι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον».

Τὸ ἀρθρον δείχνει τὸν κ. Μπουρζέ ὁποῖον τὸν ἐγνωρίζομεν. Ὁ συγγραφεὺς τῆς «γαλαυῆς δουκίσσης» καὶ τῆς «Κοσμοπόλεως» εἶναι ἓνας ὅσιος. Ἡ μοῖρα τῶν συγγραφέων τῆς φυσιοκρατικῆς σχολῆς τὸ ἔχει νὰ γίνωνται εἰς τὸ τέλος των εὐγλωττοὶ τόσοι κήρυκες τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν, μὲ τὰς ὁποίας θ' ἀναγεννηθῇ πάλιν ὁ κόσμος. Μήπως ὁ Ζολᾶ;

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Διαβάσαμε στὸ «*Mercur de France*» ὅτι ἡ «*Collection ξένων μελετῶν*» ἐδημοσίευσεν ἓνα θαυμάσιο τόμο ἐπάνω εἰς τὴ σύγχρονη Δανικὴ καὶ Νορβηγικὴ φιλολογία, γραμμένον ἀπὸ ἓνα νέο Δανὸ κριτικὸ, τὸν Αἰμίλιο Φόγκ, καὶ μεταφρασμένον ἀπὸ τὸν Γκὺ Κρῶ, ὁ ὁποῖος ἐπέτυχεν νὸ κάμῃ μίαν ἀρκετὰ πιστὴ μετάφρασι σὲ στί-

χους μερικῶν ἀναφερομένων στροφῶν. Ὁ συγγραφεὺς δὲν εἰμπόρεσε σὲ τόσο ὀλίγο διάστημα, νὰ δώσῃ μιὰ σωστὴ ἱστορία τῆς φιλολογικῆς κινήσεως, τόσο ζωηρὰς εἰς τὶς δύο χῶρες, στὰ τελευταῖα αὐτὰ τριάντα χρόνια.

Ἡρκέσθη νὰ δείξῃ τὶς μεγάλες γραμμὲς μέσα σ' ἓνα εἰσαγωγικὸ κεφάλαιον, ὅπου φανερώνει τὶς ἱστορικῆς του ἀρετές. Ἐπειτα ἡ σύνθεσι τοῦ βιβλίου εἶνε ἀπλῆ· δύο κεφάλαια εἶνε ἀφιερωμένα εἰς τοὺς ἀρχαίους τῆς φιλολογικῆς κινήσεως τῶν δύο χωρῶν, καὶ ἔπειτα δύο κεφάλαια εἰς τοὺς νέους.

Σύμφωνα μὲ τὰ κεφάλαια τῆς *Collection*, ὅλοι οἱ σύγχρονοι συγγραφεῖς, ποὺ ἔχουν κάποια ἀξίαν, ἢ κάποια σπουδαιότητα, περνοῦν ἀπ' ἐκεῖ ὅπως σὲ ἀπλὴν ἐπιθεώρησι, καὶ ὁ Αἰμίλιος Φόγκ ζεχωρίζει εἰς τὸ ὅτι τοὺς παρουσιάζει ὅλους μαζί, δίνοντας σὲ καθέναν ἀπ' αὐτοὺς ὄχι μίαν ἔρευνα προσωπικὴν, ἀλλὰ ἓνα χαρακτηρισμὸ τῆς ψυχολογικῆς των τάσεως, τοῦ τόνου τῶν ἔργων των καὶ τοῦ ὕφους των. Μόνον ποὺ θὰ προτιμοῦσε κανεὶς, γιὰ τὶς βιογραφικὰς σημειώσεις, τοὐλάχιστον εἰς τοὺς πλέον ἐνδιαφέροντας, μεγαλύτερο πλοῦτο.

Ὁ Αἰμίλιος Φόγκ, ὁμιλεῖ ὀλίγο γιὰ τὰ ἔργα τοῦ Μπράντες, ἀλλὰ πολὺ, —καὶ δίκαια— γιὰ τὴν ἐπίδρασί του. Ὑπῆρξε πολὺ μεγάλη καὶ διαρκεὶ ἀκόμη. Ὁ Μπράντες ἐφανερώθη ὡς ὁ πρωτουργὸς μιᾶς ἐπαναστάσεως καὶ ὡς ἓνας ἀρχηγὸς σχολῆς. Ἐπανάστασι καὶ στὴ φιλολογία καὶ στὴ γενικὴ τάσι τοῦ πνεύματος. Δὲν εἰμποροῦμε ν' ἀρνηθούμε ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἴψεν ἐπηρεάσθη ἀπ' αὐτόν. Ὅλ' αὐτὰ εἶνε ἀληθινὰ, ὡς τόσο ὅμως ὑποθέτομεν ὅτι ὁ Αἰμίλιος Φόγκ δίδει σ' αὐτὸν τὸν προηγούμενον τόσο ρεαλιστικῶ, μίαν ἐπιρροὴν ὑπερβολικὴν, γιὰτὶ τὸν παρουσιάζει ὡς τὸν μοναδικὸν ἐργάτη τῆς φιλολογικῆς ἐξελιξεως τῆς Δανιμαρκίης καὶ τῆς Νορβηγίας μάλιστα. Φαίνεται σὰ νὰ λέῃ: πρὶν ἀπὸ τὸ 1870, δὲν ἦτον παρὰ κουτορομαντισμὸς αἰσθηματικὸς· ὁ Μπράντες φανερώεται τὸ παρελθὸν ἐξαφανίζεται καὶ ἡ φιλολογία ἀνανεοῦται.

Φυσικά, ἂν ὁ Αἰμίλιος Φόγκ παρουσίαζε μίαν ἀρκετὴ θέσιν, αὐτὴ ἡ θαυμασία ἀπλότης τῆς ἐκθέσεως, θὰ ἔκανε θέσι σὲ κάθε ἱστορικὴ περιπλοκὴ καὶ θὰ μπορούσε νὰ δείξῃ ὅλη τὴν κίνησι τῆς σύγχρονης ζωῆς, τὴν ὁποῖαν ὁ Μπράντες γιὰ μιὰ στιγμὴν, ἐπροσωποποίησε τόσο θαυμάσια.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἀνεκδοτον ποίημα τοῦ Λασκαράτου.— Θεωρούμεθα εὐτυχεῖς ποῦ προσφέρομεν καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς μας ἀναγνώστας ἓνα ἐπικαιρότατο διὰ τὸ φιλολογικὸ μαλλιογράβηγμα ἀνεκδοτον ποίημα τοῦ μεγάλου μας Λασκαράτου. Ἐλπίζομεν ὅτι ταχέως αἱ στῆλαι τοῦ περιοδικοῦ μας θὰ τιμηθοῦν μὲ μίαν ἐκ τῶν θρησκευτικῶν μελετῶν τοῦ μοναδικοῦ μας σατυρικοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἐκ τῶν ἀνεκδότων του.

Ἐκδοσις τῶν Ἀπάντων τοῦ Κάλδου.— Διὰ τὴν ἔκδοσίν μας ταύτην τῶν Ἀπάντων τοῦ μεγάλου ραψωδοῦ, ἡ ὁποία θὰ περιλαμβάνῃ μαζῇ μὲ τὰ ἤδη ἐκδεδομένα ἔργα του καὶ ἓνα πολῦτιμον ἀνεκδοτον ποίημά του ἰταλιστὶ πρὸς τὰς Ἰουλίους, πρό τινος χρόνου δημοσιευθὲν ἐν Ἰταλίᾳ, ἐργάζεται ἀπὸ καιροῦ ὁ σεβαστὸς καὶ πολῦτιμος συνεργάτης μας κ. Σ. Δε-Βιάζης, τοῦ ὁποίου τὴν προαγγελθεῖσαν περισπούδαστον μελέτην περὶ τῆς Πρώτης Ἐθνικῆς μας Ναυτιλίας ἀρχόμεθα δημοσιεύοντες ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους.

Γαλλικὸς Σύνδεσμος πρὸς ὑπερίσπισιν τῶν δικαιομάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ.— Οἱ ἰδρύσαντες τὸν Σύνδεσμον, αὐτόν, ὑπεραμυνόμενοι τῆς ἰδέας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐρωτοῦν εἰς τὸ πρόγραμμα των: «Ποῖος εἶνε ὁ λαὸς ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὴν Ἰλιάδα καὶ ἔστησε τὸν Παρθενῶνα;» Ἐδῶ ὁ κύριος Μωρίς Κὰν ἐπιτίθεται δριμύτατα λέγων ὅτι τὸ παρελθὸν δὲν δίδει δικαίωμα εἰς τὸ παρὸν καὶ ὅτι ἡ κληρονομηθεῖσα δόξα τῶν προγόνων δὲν κάμνει τοὺς λαοὺς μεγάλους. Καὶ τελειώνει μὲ τὰς λέξεις: «Ὁ Σύνδεσμος αὐτὸς θὰ ἐπεθύμει ἴσως ν' ἀφήσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ κοιμηθοῦν ἐπὶ τῶν Μαραθωνείων δαφνῶν των!» Ὁ κ. Κὰν θὰ ἐνθυμῆται ἴσως τὸ *per no dormire* μὲ τὰς δαφνας τοῦ Δ' Ἀννούτσιου. Πῶς φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ κύριος αὐτὸς ζῆ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπομένως δὲν ξεύρει, ὅτι ὅλοι ἐργαζόμεθα διὰ νὰ δημιουργήσωμεν ἓνα νέον Παρθενῶνα τελείως ἰδικὸν μας.

Βεβαίως ἡ δόξα τῶν προγόνων καὶ τὸ μεγαλεῖον των δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ δείξῃ τοὺς ἀπογόνους ὄχι μεγάλους· αὐτὸ εἶνε ἓνας νόμος φυσικώτατος, ὅπως φυσικώτατον εἶνε τὸ ὅτι ἀπὸ τοὺς ὄχι μεγάλους θὰ ξεπεταχθοῦν οἱ ὄχι μικροί.— Ἡ γνώμη δὲν εἶνε ἰδική μας.

Διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Κάλδου:

Ἐκ προηγουμένων εἰσφορῶν Δρ. 44.—
Π. Δ. Δημητριάδης » 5.—

La Revue Mondiale

45 - rue Laffite - Paris

La moins chère de Revues littéraires Françaises.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚῆ, ΕΜΠΟΡΙΚῆ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ, ΕΚΔΙΔΟΜΕΝ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ
ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ:

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Γ. ΤΗΝΙΟΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Σ. ΛΙΑΤΣΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ	ἴσ.	35
Ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ	>	40
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἔξω	>	20

Le Courrier Politique, Actualité
Questions sociales, Lit-
térature.

Européen

Comité de Direction

NICOLAS SALMERON, CHARLES SEIGNOBOS,
BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON

ΠΕΒΔΟΜΑΔΑΙΡΕ

ABONNEMENTS

	Un an.	Six mois	Trois mois
France	12 fr.	7 fr.	3 fr. 50
Union	15 fr.	8 fr.	4 fr. >

Η ΜΙΚΡΑ

Η ΜΟΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ-ΔΕΛΤΑΡΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΝ ΛΑΡΙΣΣΗ: ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ:

Κορυ ΑΔΕΛΦΟΥΣ Γ. ΜΑΚΡΗ

Βελλισπόλας

Λαριεύσαν

Θεσσαλίας

Ἐκδίδεται τὴν 25ην ἐκάστου μηνὸς ἐκ 12 μέχρις 20 σελίδων. Εἶναι ὄργανον ὄλων τῶν ἐν Ἑλλάδι, Κρήτῃ καὶ Ἐξωτερικῇ Γραμματσοϋλεκτηῶν καὶ Δελταριοϋλων. Σπεύσατε.

1 δραχμὴ - Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προπληρωτέα - δραχμὴ 1

Γ. ΜΠΡΕΛΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ

Βραβευθεὶς εἰς ἀπάσας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐκθέσεις

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Γραμματείς: Δ. ΤΖΕΡΑΧΗΣ

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Μαρίνου Σιγούρου: Τὸ παιδί τοῦ πεθαμένου. Δίγγραμμα.
— **Πέτρου Ζιτουριάτη:** Ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Μάνου. Μελέτη.—
Δημοσθένη Βουτυρά: Ἡ Δύναμις τοῦ Ὀνειρίου. Δίγγραμμα.—
Σ. Δε-Βιάζης: Ἀνδρέας Μουστοξίδης. — Π. Βράϊλας Μελέται.
— **Ρήγα Γκόλφη:** Ἡ Φωτιά. — Τὸ Χιόνι. Δίγγραμμα. — **Νίτσε:** Σκέψεις.— **Fingal:** « Ἡρωϊκὴ συμφωνία ». Πεζὸν ποίημα.

ΣΥΝΕΧΕΙΑΙ

Σ. Δε-Βιάζης: Ἡ πρώτη ἔθνικὴ μας ναυτιλία. **H. Balzac:** Ἡ Μπρονῆ. Δράμα.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ρήγα Γκόλφη: Τραγούδια: Τὸ καράβι. — Ἄνοιξη. — Μία προσευχή. — Στὰ σύγνεφα. — **Ἀριστοτέλη Καμπάνη:** In memoriam. — **Λέανθρου Παλαμᾶ.** — **Μαρίνου Σιγούρου:** Τραγούδια σὲ κρυφὸν ἦχον. — **Τροιστάνου:** Θρηνοὶ μετὰ τὴν Ἄνοιξιν.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ